

PROGRAMACIONES DIDÁCTICAS DO

DEPARTAMENTO DE ECONOMÍA

CURSO 2022/2023

INDICE:

	Páx.
1. Introducción e contextualización.....	4
2. Contribución das materias ao logro das competencias clave.....	5
3. Programación de Economía 4º ESO	7
3.1. Relación de estándares de aprendizaxe avaliáveis da materia que forman parte dos perfís competenciais	7
3.2. Obxectivos.....	8
3.3. Estándares de aprendizaxe.....	9-30
1º. Temporalización	
2º. Grao mínimo de consecución para superar a materia	
3º. Procedementos e instrumentos de avaliación	
4º Relación entre Contidos, estándares, unidades do libro de texto e ponderacións trimestrais	
3.4. Metodoloxía didáctica.....	31
3.5. Materiais e recursos didácticos	31
3.6. Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado	31
3.7. Deseño da avaliación inicial, aprendizaxes imprescindibles non adquiridos no curso anterior e medidas a adoptar como consecuencia dos resultados.....	33
3.8. Transición ao ensino non presencial se fose necesario.....	33
4. Programación Economía da Empresa 2º Bacharelato	35
4.1.Relación de estándares de aprendizaxe avaliáveis da materia que forman parte dos perfís competenciais.....	35
4.2 Obxectivos.....	36
4.3 Estándares de aprendizaxe.....	38-66
1º. Temporalización	
2º. Grao mínimo de consecución para superar a materia	
3º. Procedementos e instrumentos de avaliación	
4º Relación entre Contidos, estándares, unidades do libro de texto e ponderacións trimestrais	
4.4Metodoloxía didáctica.....	67
4.5 Materiais e recursos didácticos	67

4.6 Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado	68
4.7 Deseño da avaliación inicial , aprendizaxes imprescindibles non adquiridos no curso anterior e medidas a adoptar como consecuencia dos resultados.....	71
4.8. Transición ao ensino non presencial se fose necesario.....	71
5. Indicadores del logro para avaliar o proceso de ensinanza e a práctica docente....	73
6. Medidas de atención á diversidade.....	75
7. Elementos transversais	76
8. Actividades complementarias e extraescolares	81
9. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.....	82
10. O tratamento e fomento da lectura.....	83
11. Tratamento e fomento das TIC.....	84
12. Contribución ao plan de convivencia.....	84
13. Constancia de información ao alumnado e as familias.....	85
14. Anexo 1. Recursos na web para as tres materias.....	85
15. Anexo 2. Plan Lector.....	87

1. Introdución e Contextualización

Marco legislativo:

- L.O. 8/2013 del 9 de decembro para a mellora da calidade educativa (LOMCE)
- RD 1105/2014 del 26 de decembro (Currículo de ESO y BACH)
- Decreto 86/2015 del 25 de Xuño (Currículo de ESO y Bach. Galicia)
- R.D. 665/2014 do 17 de xullo (Disposicións sobre o exercicio da docencia)
- Orde ECD/65/2015 do 21 de xaneiro sobre competencias, contidos e criterios de avaliación

As materias e grupos do departamento so as seguintes:

Materia	Curso	Alumnado
ORDINARIO		
Economía	4º ESO	1 grupo
Economía	1º Bacharelato	2 grupos
Economía da Empresa	2º Bacharelato	2 grupos

Os compoñentes do departamento son:

Profesorado	Materias	Horas
Natalia San José Manso (Xefa departamento)	Ecomonía - 4º ESO Economía - 1º Bach. Eco. Empresa -2º Bach.	3 horas 8 horas 8 horas

2. Contribución das materias ao logro das competencias clave

As materias do departamento de Economía contribúen a que o alumno adquira as capacidades que se buscan con cada competencia clave, aínda que ten especial relevancia na competencias matemática, social e cívica, iniciativa e espírito emprendedor.

A **competencias clave** do currículo son as seguintes:

- a) Comunicación lingüística.
- b) Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
- c) Competencia dixital.
- d) Aprender a aprender.
- e) Competencias sociais e cívicas.
- f) Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
- g) Conciencia e expresións culturais.

a) Competencia en comunicación lingüística:

Nas materias de este departamento contribuírase a acadar no alumnado a competencia comunicativa, mediante a lectura, a escoita, a argumentación e a exposición oral. Se traballará con textos periodísticos e mediante a súa lectura, análise crítico e debate se fomentará a capacidade de entender noticias básicas relacionadas coa economía ao tempo que lles permitirá formarse unha opinión razoada e expresala. En todas as materias se traballará a procura de información e se fomentarán as presentacións orais aos compañeiros. A adquisición de vocabulario novo, específico das materias tamén favorece a adquisición de esta competencia ao ampliar o rexistro para comunicarse cos demais e estimular o pensamento lóxico-formal.

b) Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.

Esta competencia se traballará mediante o emprego de cálculos e procesos de razoamento que lle permitan solucionar problemas da vida cotián e aplicadas a casuística do mundo empresarial. Por exemplo a elaboración de orzamentos, cálculo de ingresos, custos e beneficios, elaboración de balances, etc. Tamén incluírá a interpretación dos resultados obtidos.

En todas as materias se empregan distintas ferramentas matemáticas para a resolución de problemas, ademais da elaboración, lectura e interpretación de gráficos, xa que son moi empregados para representar a información nesta materia.

Por outra banda seguindo as recomendacións da UE e de la OCDE se traballará na liña de fomentar a educación financeira para que os futuros cidadáns aborden a toma de decisións de tipo financeiro con maiores coñecementos.

Na ciencia e na tecnoloxía, as diferentes materias permiten achegarse ao mundo físico cando se traballan temas referentes ás repercusións medioambientais dos procesos de extracción de materias primas , transformación, consumo, reciclaxe e residuos que xera a actividade económica de consumidores e empresas.

Esta competencia tamén se traballa mediante o achegamento á produción e innovación empresarial como fonte de progreso. Nos exemplos sobre empresas e mercados se achegan aos procesos de produción e investigación de produtos e servizos.

c) Competencia no tratamento da información e competencia dixital.

Nas diferentes materias se proporcionan coñecementos e destrezas para a procura e selección de información en fontes escritas, gráficas e audiovisuais e dixitais. As novas tecnoloxías da información se empregarán para realizar traballos de investigación e a exposición oral dos mesmos. A utilización destas tecnoloxías tamén require unha actitude crítica e reflexiva en relación coa información dispoñible.

d) Competencia para aprender a aprender.

Para desenvolver esta competencia se procurará traballar con exemplos de carácter práctico e actual para acercar ao alumnado á realidade que lle rodea. Desde xeito se intenta que lle motive comprendelo e abordalo con capacidade crítica e reflexiva.

Se procurará facer actividades que favorezan o desenvolvemento de estratexias para pensar, para organizar, memorizar como resúmenes, esquemas o mapas conceptuais fomentando que cada un busque as máis axeitadas e a que máis lle motiva.

e) Competencia social y cívica.

Pretendese que o alumnado acade un desenvolvemento persoal e profesional e que se incorpore á sociedade e ao mundo laboral dun xeito satisfactorio. As materias de este departamento axudan á comprensión dos problemas económicos e sociais en distintos contextos. Permite adquirir os coñecementos que permitan comprender e analizar de xeito crítico as opinións e comportamentos dos demais, respectando a diversidade.

Se busca formar o espírito crítico e reflexivo sobre os problemas económicos da sociedade (paro, inflación, contaminación, desigualdade, subdesenvolvemento, consumismo, globalización, etc.) e o xeito de resolvelos.

f) Sentido de iniciativa y espírito emprendedor.

As actividades de análise, debate, traballo en grupo, autoevaluación, resolución de problemas e de toma de decisións teñen como finalidade fomentar a iniciativa e a expresión e reflexión sobre as ideas propias.

A consecución desta competencia nos alumnos permitirá acadar cidadáns emprendedores que participen e axuden a mellorar a sociedade. Nas materias que traballan nun proxecto de empresa buscan fomentar o pensamento creativo, así como o coñecemento do funcionamento das sociedades empresariais dende o punto de vista ético e de responsabilidade social.

g) Conciencia y expresións culturais.

Aínda que é a competencia menos relacionada coa materia se contribuirá a conseguila valorando as diferentes manifestacións culturais e artísticas que tamén teñen a súa repercusión na economía.

Entre os contidos relacionados se pode citar a globalización que ten un compoñente cultural importante no referente as pautas de consumo e as migracións polo que esixe por parte do alumnado unha actitude crítica e reflexiva. Tamén se fomentará a valoración do patrimonio cultural e artístico como fonte de riqueza que pode ser obxecto de goce persoal e como pode ser compartido mediante actividades económicas orientadas ao tempo de lecer e que debe ser protexido e conservado.

3. Programación de Economía 4º ESO

3.1. Relación de estándares de aprendizaxe avaliáveis da materia que forman parte dos perfís competenciais.

Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
☒ ECB1.2.1. Comprende e utiliza correctamente termos da área da economía.	CCL
☒ ECB3.4.2. Valora e comproba a necesidade de interpretar as cláusulas dos contratos bancarios para coñecer os dereitos e as obrigas que se derivan delas, así como a importancia de operar en condicións de seguridade cando se empregan procedementos telemáticos.	
☒ ECB2.4.2. Distingue os ingresos e os custos dunha empresa, calcula o seu beneficio ou a súa perda, aplicando razoamentos matemáticos, e interpreta os resultados.	CMCCT
☒ ECB3.1.1. Elabora un orzamento ou plan financeiro persoal, identificando os ingresos e os gastos integrantes, e realiza o seu seguimento.	
☒ ECB5.1.3. Valora e interpreta datos e gráficos de contido económico relacionados cos tipos de xuro, inflación e desemprego.	CD
☒ ECB3.1.2. Utiliza ferramentas informáticas na preparación e desenvolvemento dun orzamento ou plan financeiro personalizado.	
☒ ECB5.2.3. Investiga e reconece vieiros e tendencias de emprego.	CAA
☒ ECB1.1.2. Distingue formas de analizar e resolver problemas económicos, e identifica as súas vantaxes, os seus inconvenientes e as súas limitacións.	
☒ ECB6.1.1. Valora o grao de interconexión das economías de todos os países do mundo e aplica a perspectiva global para emitir xuízos críticos.	
☒ ECB6.1.3. Analiza e presenta acontecementos económicos contemporáneos no contexto da globalización e o comercio internacional.	CSC
☒ ECB4.3.1. Coñece e describe os efectos da desigualdade da renda e os instrumentos de redistribución desta.	
☒ ECB6.1.4. Recoñece e enumera vantaxes e inconvenientes do proceso de integración económica e monetaria da Unión Europea.	
☒ ECB6.1.5. Reflexiona sobre os problemas ambientais e a súa relación co impacto económico internacional, e analiza as posibilidades dun desenvolvemento sustentable.	IEE
☒ ECB2.1.3. Distingue os tipos de empresas e de empresarios/as que actúan no seu ámbito, así como a forma de interactuar co seu contorno máis próximo e os efectos sociais e ambientais, positivos e negativos, que se observan.	

▣ ECB3.2.1. Comprende as necesidades de planificación e do manexo de asuntos financeiros ao longo da vida. Esa planificación vincúlase á previsión realizada en cada etapa, de acordo coas decisións tomadas e a marcha da actividade económica nacional.	
---	--

3.2. Obxectivos da materia

Ademais dos obxectivos xerais establecidos no artigo 10 do Decreto 86/2015 para a educación secundaria obrigatoria esta materia terá os seguintes obxectivos específicos:

- ✓ Integrar o concepto de economía como ciencia da elección. Identificar os principais axentes económicos, a súa actuación e as relacións entre eles. Valorar criticamente o impacto das accións dos axentes económicos sobre a contorna.
- ✓ Adquirir e empregar vocabulario económico con precisión e rigor, de modo que permita coñecer, valorar e interpretar a realidade económica e social que nos rodea.
- ✓ Describir a importancia da empresa e o emprendemento no proceso de creación de riqueza dunha sociedade.
- ✓ Identificar as consecuencias das actividades empresariais para a propia empresa, os seus traballadores e a sociedade no seu conxunto.
- ✓ Coñecer, controlar e xestionar as variables de ingresos e gastos dun orzamento persoal e saber decidir con racionalidade entre distintas alternativas económicas da vida persoal e relacionalas co benestar propio e social.
- ✓ Analizar o papel do diñeiro no funcionamento da sociedade. Valorar o aforro como medio para alcanzar logros persoais.
- ✓ Explicar o papel do sector público, como garante do marco de actuación e como axente económico. Valorar criticamente os efectos da súa actuación ou ausencia de actuación respecto da igualdade e o benestar dunha sociedade.
- ✓ Diagnosticar os efectos da inflación como elemento distorsionador das decisións que toman os axentes económicos nunha sociedade.
- ✓ Analizar as características principais do mercado de traballo, as políticas de emprego e valorar as oportunidades que presenta.
- ✓ Coñecer e valorar as vantaxes que supuxo o comercio internacional, así como os custos que implicou no desenvolvemento dalgúns países. Valorar o potencial da integración económica e as perspectivas da economía aragonesa no marco da internacionalización económica.
- ✓ Buscar, seleccionar, comprender e valorar noticias económicas procedentes de distintas fontes.
- ✓ Realizar tarefas en grupo e participar en debates cunha actitude construtiva, crítica e tolerante, fundamentando adecuadamente as opinións e valorando o diálogo como unha vía necesaria para a solución dos problemas económicos.

3.3. Estándares de aprendizaxe

1º. Temporalización

2º. Grao mínimo de consecución para superar a materia

3º. Procedementos e instrumentos de avaliación

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*	
Bloque 1: Ideas económicas básicas							
EC-B1.1	4º-ECB1.1.1 - Recoñece a escaseza de recursos e a necesidade de elixir e tomar decisións como as claves dos problemas básicos de calquera economía, e comprende que todas as eleccións supoñen renunciar a outras alternativas e que todas as decisións teñen consecuencias. Peso: 2%	Recoñece, con pequenos erros, a escaseza de recursos e a necesidade de elixir e tomar decisións como as claves dos problemas básicos de calquera economía, e comprende que todas as eleccións supoñen renunciar a outras alternativas e que todas as decisións teñen consecuencias.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%	CCL CSC
EC-B1.1	4º-ECB1.1.2 - Distingue formas de analizar e resolver problemas económicos, e identifica as súas vantaxes, os seus inconvenientes e as súas	Distingue formas de analizar e resolver problemas económicos, e identifica as súas vantaxes, os seus inconvenientes e as súas limitacións.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba	CAA CD

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	limitacións. Peso: 2%				aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%	
EC-B1.2	4º-ECB1.2.1 - Comprende e utiliza correctamente termos da área da economía. Peso: 3%	Comprende e utiliza correctamente os termos básicos o principais da área da economía.	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%	CCL
EC-B1.2	4º-ECB1.2.2 - Diferenza entre economía positiva e economía normativa. Peso: 2%	Diferenza entre economía positiva e economía normativa mediante exemplos sinxelos.	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%	CAA CSC
EC-B1.2	4º-ECB1.2.3 - Representa e analiza graficamente o custo de oportunidade mediante a fronteira de posibilidades de produción. Peso: 3%	Representa e analiza graficamente o custo de oportunidade mediante a fronteira de posibilidades de produción correctamente.	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%	CD CM CT
EC-B1.3	4º-ECB1.3.1 - Representa as relacións que se establecen	Representa as relacións que se establecen entre as economías	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das	CSC CM

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	entre as economías domésticas e as empresas. Peso: 3%	domésticas e as empresas.				produccións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%	CT
EC-B1.3	4º-ECB1.3.2 - Aplica razoamentos básicos para interpretar problemas económicos provenientes das relacións económicas do seu contorno. Peso: 2%	Aplica razoamentos básicos con pequenos erros para interpretar problemas económicos provenientes das relacións económicas do seu contorno.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%	CSC CM CT
Bloque 2: Economía e empresa							
EC-B2.1	4º-ECB2.1.1 - Distingue as formas xurídicas das empresas e relacións coas esixencias de capital para a súa constitución e coas responsabilidades legais para cada tipo. Peso: 2%	Distingue as características básicas das formas xurídicas das empresas e relacións coas esixencias de capital para a súa constitución e coas responsabilidades legais para cada tipo.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%	CSI EE CM CT
EC-B2.1	4º-ECB2.1.2 - Identifica e valora as formas xurídicas de	Identifica e valora as formas xurídicas de empresas máis	X			PROCEDEMENTOS: Probas	CAA CD

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	empresas máis apropiadas en cada caso, en función das características concretas, aplicando o razoamento sobre clasificación das empresas. Peso: 1%	apropiadas en cada caso, en función das características concretas, aplicando o razoamento sobre clasificación das empresas.				específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%	
EC-B2.1	4º-ECB2.1.3 - Distingue os tipos de empresas e de empresarios/as que actúan no seu ámbito, así como a forma de interactuar co seu contorno máis próximo e os efectos sociais e ambientais, positivos e negativos, que se observan. Peso: 1%	Distingue os tipos de empresas e de empresarios/as que actúan no seu ámbito, así como a forma de interactuar co seu contorno máis próximo e os efectos sociais e ambientais, positivos e negativos, que se observan.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%	CSI EE CSC
EC-B2.2	4º-ECB2.2.1 - Analiza os tipos de factores produtivos e as relacións entre produtividade, eficiencia e tecnoloxía. Peso: 4%	Analiza os tipos de factores produtivos e as relacións entre produtividade, eficiencia e tecnoloxía.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%	CM CT CSC
EC-B2.2	4º-ECB2.2.2 - Identifica os sectores económicos, así como	Identifica os sectores económicos, así como os seus retos e as súas	X			PROCEDEMENTOS: Probas	CD CSC

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	os seus retos e as súas oportunidades. Peso: 2%	oportunidades.				específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%	
EC-B2.3	4º-ECB2.3.1 - Explica as posibilidades de financiamento das empresas e diferenza o financiamento externo e o interno, a curto e a longo prazo, así como o custo de cada unha e as implicacións na marcha da empresa. Peso: 2%	Explica as posibilidades de financiamento das empresas e diferenza o financiamento externo e o interno, a curto e a longo prazo, así como o custo de cada unha e as implicacións na marcha da empresa.	X			PROCEDIMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%	CCL CD CM CT
EC-B2.4	4º-ECB2.4.1 - Distingue os ingresos e os custos dunha empresa, calcula o seu beneficio ou a súa perda, aplicando razoamentos matemáticos, e interpreta os resultados. Peso: 3%	Distingue os ingresos e os custos dunha empresa, calcula o seu beneficio ou a súa perda, aplicando razoamentos matemáticos, e interpreta os resultados.	X			PROCEDIMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%	CD CM CT
EC-B2.5	4º-ECB2.5.1 - Identifica as obrigas fiscais das empresas	Identifica as obrigas fiscais das empresas segundo a súa forma	X			PROCEDIMENTOS: Probas	CD CM

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	segundo a súa forma xurídica e as actividades, e sinala o funcionamento básico dos impostos e as principais diferenzas entre eles. Peso: 1%	xurídica e as actividades, e sinala o funcionamento básico dos impostos e as principais diferenzas entre eles.				específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%	CT
EC-B2.5	4º-ECB2.5.2 - Valora a achega que para a riqueza nacional supón a carga impositiva que soportan as empresas. Peso: 1%	Valora a achega que para a riqueza nacional supón a carga impositiva que soportan as empresas.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%	CSC
Bloque 3: Economía persoal							
EC-B3.1	4º-ECB3.1.1 - Elabora un orzamento ou plan financeiro persoal, identificando os ingresos e os gastos integrantes, e realiza o seu seguimento. Peso: 2%	Elabora un orzamento ou plan financeiro persoal, identificando os ingresos e os gastos integrantes, e realiza o seu seguimento.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%	CAA CD CM CT

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

EC-B3.1	<p>4º-ECB3.1.2 - Utiliza ferramentas informáticas na preparación e desenvolvemento dun orzamento ou plan financeiro personalizado.</p> <p>Peso: 1%</p>	<p>Utiliza ferramentas informáticas na preparación e desenvolvemento dun orzamento ou plan financeiro personalizado.</p>		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%</p>	<p>CAA CD CM CT</p>
EC-B3.1	<p>4º-ECB3.1.3 - Manexa gráficos de análise que permiten comparar unha realidade personalizada coas previsións establecidas.</p> <p>Peso: 1%</p>	<p>Manexa gráficos de análise que permiten comparar unha realidade personalizada coas previsións establecidas.</p>		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%</p>	<p>CAA CD CM CT</p>
EC-B3.2	<p>4º-ECB3.2.1 - Comprende as necesidades de planificación e do manexo de asuntos financeiros ao longo da vida. Esa planificación vincúlase á previsión realizada en cada etapa, de acordo coas decisións tomadas e a marcha da actividade económica nacional</p>	<p>Comprende as necesidades de planificación e do manexo de asuntos financeiros ao longo da vida. Esa planificación vincúlase á previsión realizada en cada etapa, de acordo coas decisións tomadas e a marcha da actividade económica nacional</p>		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%</p>	<p>CAA CSI EE</p>

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	Peso: 4%						
EC-B3.3	<p>4º-ECB3.3.1 - Recoñece e explica a relevancia do aforro e do control do gasto.</p> <p>Peso: 4%</p>	Recoñece e explica a relevancia do aforro e do control do gasto.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%</p>	CAA CSC
EC-B3.3	<p>4º-ECB3.3.2 - Analiza as vantaxes e inconvenientes do endebedamento, valorando o risco e seleccionando a decisión máis axeitada para cada momento.</p> <p>Peso: 2%</p>	Analiza as vantaxes e inconvenientes do endebedamento, valorando o risco e seleccionando a decisión máis axeitada para cada momento.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%</p>	CAA CSC
EC-B3.4	<p>4º-ECB3.4.1 - Comprende os termos fundamentais e describe o funcionamento das contas na operativa bancaria.</p> <p>Peso: 2%</p>	Comprende os termos fundamentais e describe o funcionamento das contas na operativa bancaria.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e</p>	CCL CM CT

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

						traballos 20%	
EC-B3.4	<p>4º-ECB3.4.2 - Valora e comproba a necesidade de interpretar as cláusulas dos contratos bancarios para coñecer os dereitos e as obrigas que se derivan delas, así como a importancia de operar en condicións de seguridade cando se empregan procedementos telemáticos.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Valora e comproba a necesidade de interpretar as cláusulas dos contratos bancarios para coñecer os dereitos e as obrigas que se derivan delas, así como a importancia de operar en condicións de seguridade cando se empregan procedementos telemáticos.</p>		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%</p>	CCL CAA CD
EC-B3.4	<p>4º-ECB3.4.3 - Recoñece a capacidade de negociación coas entidades financeiras e analiza os procedementos de reclamación ante estas.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Recoñece a capacidade de negociación coas entidades financeiras e analiza os procedementos de reclamación ante estas.</p>		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%</p>	CAA CD
EC-B3.4	<p>4º-ECB3.4.4 - Identifica e explica as modalidades de tarxetas bancarias, así como os elementos e os procedementos que garanten a seguridade na súa operativa.</p>	<p>Identifica e explica as modalidades de tarxetas bancarias, así como os elementos e os procedementos que garanten a seguridade na súa operativa.</p>		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p>	CCL CD CM CT

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	Peso: 2%					INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%	
EC-B3.5	4º-ECB3.5.1 - Identifica, describe e clasifica os tipos de seguros segundo os riscos ou as situacións adversas nas etapas da vida. Peso: 2%	Identifica, describe e clasifica os tipos de seguros segundo os riscos ou as situacións adversas nas etapas da vida		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%	CCL CAA CM CT
Bloque 4: Economía e ingresos e gastos do Estado							
EC-B4.1	4º-ECB4.1.1 - Identifica as vías de onde proceden os ingresos do Estado, así como as principais áreas dos gastos do Estado, e comenta as súas relacións. Peso: 2%	Identifica as vías de onde proceden os ingresos do Estado, así como as principais áreas dos gastos do Estado, e comenta as súas relacións.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%	CM CT CSC
EC-B4.1	4º-ECB4.1.2 - Analiza e interpreta datos e gráficos de	Analiza e interpreta datos e gráficos de contido económico relacionados			X	PROCEDEMENTOS: Probas	CD CM

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	<p>contido económico relacionados cos ingresos e os gastos do Estado.</p> <p>Peso: 1%</p>	<p>cos ingresos e os gastos do Estado</p>				<p>específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%</p>	<p>CT</p>
EC-B4.1	<p>4º-ECB4.1.3 - Distingue nos ciclos económicos o comportamento dos ingresos e dos gastos públicos, así como os efectos que se poden producir ao longo do tempo.</p> <p>Peso: 1%</p>	<p>Distingue nos ciclos económicos o comportamento dos ingresos e dos gastos públicos, así como os efectos que se poden producir ao longo do tempo.</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%</p>	<p>CM CT CSC</p>
EC-B4.1	<p>4º-ECB4.1.4 - Describe o contido dos orzamentos públicos e argumenta a necesidade de prever os ingresos e os gastos, e controlar a súa execución.</p> <p>Peso: 1%</p>	<p>Describe o contido dos orzamentos públicos e argumenta a necesidade de prever os ingresos e os gastos, e controlar a súa execución.</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%</p>	<p>CCL CSC</p>
EC-B4.2	<p>4º-ECB4.2.1 - Comprende e expresa as diferenzas entre os conceptos de débeda pública e</p>	<p>Comprende e expresa as diferenzas entre os conceptos de débeda pública e déficit público, así como a</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das</p>	<p>CCL CM CT</p>

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	déficit público, así como a relación que se produce entre eles. Peso: 2%	relación que se produce entre eles.				produccións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%	
EC-B4.3	4º-ECB4.3.1 - Coñece e describe os efectos da desigualdade da renda e os instrumentos de redistribución desta. Peso: 1%	Coñece e describe os efectos da desigualdade da renda e os instrumentos de redistribución desta.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%	CCL CM CT CSC
EC-B4.3	4º-ECB4.3.2 - Interpreta gráficos representativos da distribución da renda Peso: 1%	Interpreta gráficos representativos da distribución da renda			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%	CAA CD CM CT
Bloque 5: Economía e tipos de xuro, inflación e desemprego							

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

EC-B5.1	<p>4º-ECB5.1.1 - Describe as causas da inflación e valora as súas principais repercusións económicas e sociais.</p> <p>Peso: 3%</p>	<p>Describe as causas da inflación e valora as súas principais repercusións económicas e sociais.</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%</p>	<p>CCL CSC</p>
EC-B5.1	<p>4º-ECB5.1.2 - Explica o funcionamento dos tipos de interese e as consecuencias da súa variación para a marcha da economía.</p> <p>Peso: 3%</p>	<p>Explica o funcionamento dos tipos de interese e as consecuencias da súa variación para a marcha da economía.</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%</p>	<p>CCL CM CT CSC</p>
EC-B5.1	<p>4º-ECB5.1.3 - Valora e interpreta datos e gráficos de contido económico relacionados cos tipos de xuro, inflación e desemprego.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Valora e interpreta datos e gráficos de contido económico relacionados cos tipos de xuro, inflación e desemprego.</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%</p>	<p>CD CM CT</p>
EC-B5.2	<p>4º-ECB5.2.1 - Describe as</p>	<p>Describe as causas do desemprego e</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS:</p>	<p>CCL</p>

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	<p>causas do desemprego e valora as súas principais repercusións económicas e sociais.</p> <p>Peso: 3%</p>	<p>valora as súas principais repercusións económicas e sociais.</p>				<p>Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%</p>	<p>CM CT CSC</p>
EC-B5.2	<p>4º-ECB5.2.2 - Analiza os datos de desemprego en España e as políticas contra o desemprego.</p> <p>Peso: 3%</p>	<p>Analiza os datos de desemprego en España e as políticas contra o desemprego.</p>		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%</p>	<p>CD CSC</p>
EC-B5.2	<p>4º-ECB5.2.3 - Investiga e reconece vieiros e tendencias de emprego</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Investiga e reconece vieiros e tendencias de emprego</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%</p>	<p>CAA CD</p>
Bloque 6: Economía							

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

internacional							
EC-B6.1	<p>4º-ECB6.1.1 - Valora o grao de interconexión das economías de todos os países do mundo e aplica a perspectiva global para emitir xuízos críticos.</p> <p>Peso: 3%</p>	<p>Valora o grao de interconexión das economías de todos os países do mundo e aplica a perspectiva global para emitir xuízos críticos.</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%</p>	<p>CAA CSC</p>
EC-B6.1	<p>4º-ECB6.1.2 - Explica as razóns que xustifican o intercambio económico entre países e que inflúen nel.</p> <p>Peso: 3%</p>	<p>Explica as razóns que xustifican o intercambio económico entre países e que inflúen nel.</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%</p>	<p>CCL CSC</p>
EC-B6.1	<p>4º-ECB6.1.3 - Analiza e presenta acontecementos económicos contemporáneos no contexto da globalización e o comercio internacional.</p> <p>Peso: 5%</p>	<p>Analiza e presenta acontecementos económicos contemporáneos no contexto da globalización e o comercio internacional.</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%</p>	<p>CAA CD CSC</p>

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

EC-B6.1	4º-ECB6.1.4 - Recoñece e enumera vantaxes e inconvenientes do proceso de integración económica e monetaria da Unión Europea. Peso: 3%	Recoñece e enumera vantaxes e inconvenientes do proceso de integración económica e monetaria da Unión Europea.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%</p>	CCL CD CSC
EC-B6.1	4º-ECB6.1.5 - Reflexiona sobre os problemas ambientais e a súa relación co impacto económico internacional, e analiza as posibilidades dun desenvolvemento sustentable. Peso: 3%	Reflexiona sobre os problemas ambientais e a súa relación co impacto económico internacional, e analiza as posibilidades dun desenvolvemento sustentable			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.80% . Actividades de aplicación e síntese e traballos 20%</p>	CAA CSC

4º Relación entre Contidos, estándares, unidades do libro de texto e ponderacións trimestrais:

Economía. 4º de ESO			Unidade	
Contidos	Estándares de aprendizaxe	Avaliación	Libro	Ponderacións
Bloque 1. Ideas económicas básicas				(%)
§ B1.1. Economía como ciencia: actividade económica e sociedade.	§ ECB1.1.1. Recoñece a escaseza de recursos e a necesidade de elixir e tomar decisións como as	1	1	5

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

§ B1.2. Principios na toma de decisións económicas.	claves dos problemas básicos de calquera economía, e comprende que todas as eleccións supoñen renunciar a outras alternativas e que todas as decisións teñen consecuencias.			
§ B1.3. Escaseza, elección e asignación de recursos. Custo de oportunidade.	§ ECB1.1.2. Distingue formas de analizar e resolver problemas económicos, e identifica as súas vantaxes, os seus inconvenientes e as súas limitacións.	1	1	5
§ B1.4. O método na economía: modelos económicos.	§ ECB1.2.1. Comprende e utiliza correctamente termos da área da economía.	1	1	9,5
§ B1.5. Fronteira de posibilidades de produción.	§ ECB1.2.2. Diferencia entre economía positiva e economía normativa.	1	1	5
	§ ECB1.2.3. Representa e analiza graficamente o custo de oportunidade mediante a fronteira de posibilidades de produción.	1	2	8,5
§ B1.6. As relacións económicas básicas e a súa representación.	§ ECB1.3.1. Representa as relacións que se establecen entre as economías domésticas e as empresas.	1	3	8
	§ ECB1.3.2. Aplica razoamentos básicos para interpretar problemas económicos provenientes das relacións económicas do seu contorno.	1	3	5
Bloque 2. Economía e empresa				
§ B2.1. A empresa e o/a empresario/a.	§ ECB2.1.1. Distingue as formas xurídicas das empresas e relacións coas esixencias de capital para a súa constitución e coas responsabilidades legais para cada tipo.	1	4	5
§ B2.2. Elementos, funcións e obxectivos da empresa.				
§ B2.3. Clases de empresas.	§ ECB2.1.2. Identifica e valora as formas xurídicas de empresas máis apropiadas en cada caso, en función das características concretas, aplicando o razoamento sobre clasificación das empresas.	1	4	4
§ B2.4. Formas xurídicas da empresa.				
	§ ECB2.1.3. Distingue os tipos de empresas e de	1	4	4

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	empresarios/as que actúan no seu ámbito, así como a forma de interactuar co seu contorno máis próximo e os efectos sociais e ambientais, positivos e negativos, que se observan.			
§ B2.5. Proceso produtivo e factores produtivos.	§ ECB2.2.1. Analiza os tipos de factores produtivos e as relacións entre produtividade, eficiencia e tecnoloxía.	1	2,3	14
§ B2.6. Sectores da actividade económica.				
	§ ECB2.2.2. Identifica os sectores económicos, así como os seus retos e as súas oportunidades.	1	2	6
§ B2.7. Fontes de financiamento das empresas. Novas formas de financiamento.	§ ECB2.3.1. Explica as posibilidades de financiamento das empresas e diferencia o financiamento externo e o interno, a curto e a longo prazo, así como o custo de cada unha e as implicacións na marcha da empresa.	1	4	5
§ B2.8. Ingresos e custos da empresa: clasificación.	§ ECB2.4.2. Distingue os ingresos e os custos dunha empresa, calcula o seu beneficio ou a súa perda, aplicando razoamentos matemáticos, e interpreta os resultados.	1	3	9
§ B2.9. Resultados da empresa.				
§ B2.10. Obrigas fiscais das empresas.	§ ECB2.5.1. Identifica as obrigas fiscais das empresas segundo a súa forma xurídica e as actividades, e sinala o funcionamento básico dos impostos e as principais diferenzas entre eles.	1	4	4
	§ ECB2.5.2. Valora a achega que para a riqueza nacional supón a carga impositiva que soportan as empresas.	1	4	3
Bloque 3. Economía persoal				
§ B3.1. Orzamento persoal. Control de ingresos e gastos.	§ ECB3.1.1. Elabora un orzamento ou plan financeiro persoal, identificando os ingresos e os gastos integrantes, e realiza o seu seguimento.	2	5	5
§ B3.2. Xestión do orzamento.				

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

Obxectivos e prioridades.				
	§ ECB3.1.2. Utiliza ferramentas informáticas na preparación e desenvolvemento dun orzamento ou plan financeiro personalizado.	2	5	4
	§ ECB3.1.3 Manexa gráficos de análise que permiten comparar unha realidade personalizada coas previsións establecidas.	2	5	4
§ B3.3. Planificación económico-financiera: necesidades económicas nas etapas da vida.	§ ECB3.2.1. Comprende as necesidades de planificación e do manexo de asuntos financeiros ao longo da vida. Esa planificación vincúlase á previsión realizada en cada etapa, de acordo coas decisións tomadas e a marcha da actividade económica nacional.	2	5	12
§ B3.4. Aforro e endebedamento. Os plans de pensións.	§ ECB3.3.1. Recoñece e explica a relevancia do aforro e do control do gasto.	2	5	12
	§ ECB3.3.2. Analiza as vantaxes e inconvenientes do endebedamento, valorando o risco e seleccionando a decisión máis axeitada para cada momento.	2	5	7
§ B3.6. O diñeiro.	§ ECB3.4.1. Comprende os termos fundamentais e describe o funcionamento das contas na operativa bancaria.	2	6	7
§ B3.7. Contratos financeiros: contas e tarxetas de débito e crédito.	§ ECB3.4.2. Valora e comproba a necesidade de interpretar as cláusulas dos contratos bancarios para coñecer os dereitos e as obrigas que se derivan delas, así como a importancia de operar en condicións de seguridade cando se empregan procedementos telemáticos.	2	6	6
§ B3.8. Relacións no mercado financeiro: información e negociación.				
§ B3.9. Implicacións dos contratos financeiros. Dereitos e responsabilidades dos/das consumidores/as no mercado financeiro.	§ ECB3.4.3. Recoñece a capacidade de			

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	negociación coas entidades financeiras e analiza os procedementos de reclamación ante estas.	2	7	5
	§ ECB3.4.4. Identifica e explica as modalidades de tarxetas bancarias, así como os elementos e os procedementos que garanten a seguridade na súa operativa.	2	7	7
§ B3.10. O seguro como medio para a cobertura de riscos. Tipoloxía de seguros.	§ ECB3.5.1. Identifica, describe e clasifica os tipos de seguros segundo os riscos ou as situacións adversas nas etapas da vida.	2	6	6
Bloque 4. Economía e ingresos e gastos do Estado				
§ B4.1. Orzamentos públicos: ingresos e gastos do Estado.	§ ECB4.1.1. Identifica as vías de onde proceden os ingresos do Estado, así como as principais áreas dos gastos do Estado, e comenta as súas relacións.	3	10	6
			10	
	§ ECB4.1.2. Analiza e interpreta datos e gráficos de contido económico relacionados cos ingresos e os gastos do Estado.	3	10	4
	§ ECB4.1.3. Distingue nos ciclos económicos o comportamento dos ingresos e dos gastos públicos, así como os efectos que se poden producir ao longo do tempo.	3	10	2,5
	§ ECB4.1.4. Describe o contido dos orzamentos públicos e argumenta a necesidade de prever os ingresos e os gastos, e controlar a súa execución.	3	10	2,5
§ B4.2. A débeda pública e o déficit público.	§ ECB4.2.1. Comprende e expresa as diferenzas entre os conceptos de débeda pública e déficit público, así como a relación que se produce entre eles.	3	10	5
§ B4.3. Desigualdades económicas e	§ ECB4.3.1. Coñece e describe os efectos da	3	10	

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

distribución da renda.	desigualdade da renda e os instrumentos de redistribución desta.			2,5
	§ ECB4.3.2. Interpreta gráficos representativos da distribución da renda	3	10	2,5
Bloque 5. Economía e tipos de xuro, inflación e desemprego				
§ B5.1. Tipos de xuro.	§ ECB5.1.1. Describe as causas da inflación e valora as súas principais repercusións económicas e sociais.	3	8	9
§ B5.2. Inflación.				
§ B5.3. Consecuencias dos cambios nos tipos de xuro e inflación.	§ ECB5.1.2. Explica o funcionamento dos tipos de interese e as consecuencias da súa variación para a marcha da economía.	3	8	9
§ B5.4. Desemprego: clasificación e consecuencias.		3	9	
	§ ECB5.1.3. Valora e interpreta datos e gráficos de contido económico relacionados cos tipos de xuro, inflación e desemprego.	2	9	7
§ B5.5. Causas do desemprego e políticas contra o desemprego. O desemprego en Galicia.	§ ECB5.2.1. Describe as causas do desemprego e valora as súas principais repercusións económicas e sociais.	2	9	10
§ B5.6. Perspectivas da ocupación.				
	§ ECB5.2.2. Analiza os datos de desemprego en España e as políticas contra o desemprego.	2	9	8
	§ ECB5.2.3. Investiga e reconece vieiros e tendencias de emprego.	3	9	7
Bloque 6. Economía internacional				
§ B6.1. Globalización económica.	§ ECB6.1.1. Valora o grao de interconexión das	3	11	9

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

§ B6.2. Comercio internacional.	economías de todos os países do mundo e aplica a perspectiva global para emitir xuízos críticos.			
§ B6.3. Integración económica e monetaria europea.	§ ECB6.1.2. Explica as razóns que xustifican o intercambio económico entre países e que inflúen nel.	3	11	8
§ B6.4. Economía e ambiente: sustentabilidade.				
	§ ECB6.1.3. Analiza e presenta acontecementos económicos contemporáneos no contexto da globalización e o comercio internacional.	3	12	15
	§ ECB6.1.4. Recoñece e enumera vantaxes e inconvenientes do proceso de integración económica e monetaria da Unión Europea.	3	11	8
	§ ECB6.1.5. Reflexiona sobre os problemas ambientais e a súa relación co impacto económico internacional, e analiza as posibilidades dun desenvolvemento sustentable.	3	12	10

3.4. Metodoloxía didáctica

Ao tratarse dunha materia nova, é importante comezar a distintas unidades facendo preguntas interactivas para detectar os coñecementos previos e o grao de interese que esperta no grupo. Habitualmente pode lerse un pequeno texto do libro, unha nova dun xornal ou un pequeno vídeo para centrar a atención. No desenvolvemento das clases e da materia, se promoverá a realización de actividades de comprensión, análise, razoamento, aplicación, cálculo e interpretación de textos, gráficos, e vídeos. Se tratará de este xeito de empregar información en diferentes soportes e o emprego das TIC.

Despois de explicar os conceptos necesario se farán as actividades propostas na clase, xa que a maioría das veces precisan aclaracións. Deste xeito se asimilan mellor os conceptos explicados durante a clase. Tamén permite a interacción e participación dos rapaces xa que se axudan entre eles.

Deste xeito o profesor pode observar e rexistrar a información que precisa para o seguimento do proceso de aprendizaxe e a avaliación.

Tamén se realizarán traballos en pequenos grupos ou individuais para desenvolver técnicas de investigación, a capacidade do alumnado de aprender por si mesmo, e as habilidades para se expresar correctamente en público, xa que se farán exposición orais empregando apoios informáticos e visuais.

3.5. Materiais e recursos didácticos

Libro de Texto:

Economía 4º ESO. Penalonga Sweers, Anxo. Editorial Mac Graw Hill 2016.

Outros recursos:

Economía 4º ESO. VVAA. Ed. Anaya.2016

Economía 4º ESO VVAA. Ed. Santillana.2016

<https://sites.google.com/site/educandoyemprendiendo/>

<https://josesande.com/2016/06/01/libro-economia-4o-eso/>

3.6. Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado

Os instrumentos de avaliación serán cualificados do seguinte xeito:

1) Probos escritas individuais

Realizaranse dúas probas específicas con preguntas abertas e resolución de exercicios e problemas. Cada proba será puntuada de 0 a 10.

2) Actividades e traballos

Para as actividades realizadas na clase levarase a cabo unha observación sistemático mediante un diario de clase ou rexistro anecdótico que permita valorar a participación, o esforzo e o progreso do alumno. Tamén se solicitarán algúns traballos de aplicación e síntese. Para ser puntuados os traballos deberán presentarse dentro do prazo marcado. Entre os elementos da rúbrica para a cualificación dos traballos avaliarase positivamente a capacidade de traballo, a disposición para traballar en grupo respectando os compañeiros, a claridade expositiva, a corrección expresiva, a calidade do contido e a adecuación do mesmo ao tema proposto para o traballo.

Este apartado será puntuados de 0 a10 segundo a rúbrica do profesor.

3) Actitude, participación, asistencia

A nota de cada avaliación será calculada mediante a media ponderada dos tres instrumentos:

- 1) Probas escritas individuais: 80%
- 2) Actividades e traballos:10%
- 3) Actitude, participación, asistencia...: 10%

a) Si o alumno/a obtén na primeira proba menos de un 3 e se examina de todo o trimestre na segunda proba, a nota de este apartado 1 será a nota da segunda proba.

b) Si o alumno/a obtén na primeira proba menos de un 3 e so se examina na segunda proba do contido correspondente á segunda proba deberá recuperar a parte correspondente a proba inferior a 3 na recuperación. Neste caso a avaliación estará suspensa.

Isto indica que a nota media destas dúas probas realizarase so a partir dun 3.

A cualificación mínima para aprobar cada avaliación será como mínimo dun 5.

Cando o alumno faga algunha proba na que antes tivera unha nota inferior ao 5, terase en conta a nova puntuación para facer o cálculo da media da avaliación correspondente, o que lle permitirá recuperar os estándares correspondentes.

Cando o profesor constate que un alumno ou alumna teña copiado nun exame, terá un cero no exame e deberá presentarse a recuperación da materia de ese exame no segundo exame do trimestre ou na recuperación si copiou no segundo exame de trimestre. Si o exame no que copiou é o final de xuño terá un cero no exame, suspenderá a materia e deberá recuperar en Setembro.

A Nota da 3ª avaliación será a media aritmética da nota da primeira avaliación, da segunda avaliación e da terceira avaliación tendo en conta as probas recuperadas.

Cualificación final ordinaria: Coincidirá coa nota da terceira avaliación.

Actividades de recuperación

Realizarase unha proba de recuperación despois de cada avaliación.

Ademais o profesor/a poderá esixir o alumno/a a presentación dos traballos e actividades non feitos para recuperar os estándares e calcular a nota da avaliación ou a nota final.

A cualificación mínima para aprobar a materia será como mínimo dun 5.

Proba extraordinaria de Setembro

Consistirá nunha proba escrita con preguntas abertas e resolución de exercicios e problemas. Será puntuada de 0 a 10.

A cualificación mínima para aprobar será como mínimo dun 5.

3.7. Deseño da avaliación inicial, aprendizaxes imprescindibles non adquiridos no curso anterior e medidas a adoptar como consecuencia dos resultados.

Ao tratarse dunha materia optativa e nova, non podemos falar de aprendizaxes imprescindibles non adquiridos no curso anterior. O alumnado non parte con moitos coñecementos previos da materia, polo tanto se fará un cuestionario inicial para detectar o punto de partida sobre todo en competencia lingüística y matemática. Constará de preguntas curtas e abertas a comentar oralmente co alumnado.

3.8. Transición ao ensino non presencial, se fose necesario.

Se debido vémonos na obriga de continuar a actividade lectiva de forma semipresencial ou non presencial, adoptaremos as seguintes medidas educativas:

a) Procedementos e instrumentos de avaliación máis adecuados:

Deseñaranse de forma que permitan determinar o nivel de competencia acadado polo alumnado, adecuándose á modalidade de ensino semipresencial ou non presencial.

PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	
	Procedementos: Observación do traballo tutelado Análise das producións dos alumnos Probas específicas

Avaliación	Instrumentos: Non presencial: Tarefas a través de diferentes medios telemáticos Semipresencial: Probas presenciais escritas
Cualificación	Na convocatoria ordinaria Xuño se avaliarán os estándares de aprendizaxe adquiridos ao longo do curso. Prestaremos especial atención a actividades e tarefas de recuperación, reforzo, repaso e ampliación dos contidos do curso correspondente. Os alumnos/as que teñan que recuperar materia impartida durante actividade presencial ,realizarán traballos, actividades ou probas telemáticas que permitan unha avaliación obxectiva. Se considera que o alumno aproba a materia se ten un mínimo de 5 na nota final
Probas	Aqueles alumnos/as que non superen a materia na convocatoria de Xuño, terán unha proba extraordinaria de recuperación no mes de Setembro referida as unidades didácticas e a os estándares que figuran na programación da materia.

b) Metodoloxía didáctica:

Os recursos dixitais serán de utilización preferente e as actividades educativas poderánse desenvolver de forma semipresencial e non presencial, ademais de ter un carácter eminentemente práctico e potenciar o traballo en equipo e proceso de avaliación continua

METODOLOXÍA E ACTIVIDADES	
Actividades	Estudo Traballo tutelado Resolución de problemas de forma guiada Resolución de problemas de forma autónoma Presentacións
Metodoloxía	Fomentarase o uso das TICs como resuso didáctico, actividades que favorezan a autoaprendizaxe, o pensamento crítico e creativo e a investigación mediante proxectos de traballo. Elaboraranse plans de recuperación e reforzo que consistirán na realización de actividades e traballos, tendo en conta a situación de cada alumno ou alumna.
Materiais e recursos	Web do centro educativo, correo electrónico, classroom, páxinas web. Libro de texto, presentacións, apuntes facilitados polo profesor.

4. Programación Economía da Empresa 2º Bacharelato

Nesta materia se centra no ámbito da empresa e para isto se van analizando as distintas áreas funcionais da empresa, se describen os seus elementos, as súas funcións e os seus obxectivos, se analizan as decisións sobre a dimensión e localización das empresas, as estratexias de crecemento, a organización e dirección da empresa, a organización e a xestión dos recursos da empresa, a función produtiva, os ingresos e custos, a función comercial da empresa, as principais decisións da empresa na comercialización dos seus produtos e/ou servizos, as obrigas fiscais, a información contable e a función financeira onde se trata de analizar os aspectos salientables das decisión de investimento e financiamento na empresa.

4.1 Relación de estándares de aprendizaxe avaliados da materia que forman parte dos perfís competenciais.

Economía da empresa	
Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
EEB2.1.1. Describe e analiza os factores que determinan a localización e a dimensión dunha empresa, e valora a transcendencia futura para a empresa desas decisións.	CCL
EEB2.1.6. Describe as características e as estratexias de desenvolvemento da empresa multinacional, e valora a importancia da responsabilidade social e ambiental.	
EEB4.1.1. Realiza cálculos da produtividade de distintos factores e interpreta os resultados obtidos, coñecendo medios e alternativas de mellora da produtividade nunha empresa.	CMCC T
EEB4.2.2. Identifica e calcula os tipos de custos, ingresos e beneficios dunha empresa, e represéntaos graficamente.	
EEB6.1.7. Recoñece a conveniencia do equilibrio económico, patrimonial e financeiro da empresa.	CAA
EEB3.1.4. Investiga sobre a organización nas empresas do seu ámbito máis próximo e identifica vantaxes e inconvenientes, detecta problemas para solucionar, e describe propostas de mellora.	
EEB4.1.3. Reflexiona sobre a importancia para a sociedade e para a empresa da investigación e da innovación tecnolóxica en relación coa competitividade e o crecemento.	CD
EEB2.1.7. Estuda o impacto da incorporación da innovación e das novas tecnoloxías na estratexia da empresa, e relaciónao coa capacidade para competir de xeito global.	
EEB5.1.6. Analiza e valora as oportunidades de innovación e transformación do márketing que xorden co desenvolvemento das tecnoloxías da información e da	

comunicación.	
EEB1.2.2. Analiza a relación entre empresa, sociedade e ambiente, e valora os efectos positivos e negativos das actuacións das empresas nas esferas social e ambiental.	CSIEE
EEB5.1.3. Interpreta e valora estratexias de márketing, incorporando nesa valoración consideracións de carácter ético, social e ambiental.	
EEB2.1.5. Examina o papel das pequenas e das medianas empresas no noso país, e valora as súas estratexias e as súas formas de actuar, así como as súas vantaxes e os seus inconvenientes.	CSC
EEB3.1.6. Valora a importancia dos recursos humanos nunha empresa e analiza diferentes maneiras de abordar a súa xestión e a súa relación coa motivación e a produtividade.	

4.2.-Obxectivos

- ✓ Identificar a natureza, funcións e principais características dos tipos de empresas máis representativos.
- ✓ Apreciar o papel das empresas na satisfacción das necesidades dos consumidores, no aumento da calidade de vida e no benestar da sociedade, así como elaborar xuízos ou criterios persoais sobre as súas externalidades.
- ✓ Analizar a actividade económica das empresas, en especial as da contorna galega.
- ✓ Recoñecer a importancia que para as empresas e a sociedade teñen a investigación, as innovacións tecnolóxicas e a globalización económica en relación coa competitividade, o crecemento e a localización empresarial.
- ✓ Avaliar as posibles consecuencias sociais e ambientais da actividade empresarial, así como a súa implicación no esgotamento dos recursos naturais, sinalando a súa repercusión na calidade de vida das persoas, e recoñecer as estratexias e sistemas de xestión empresariais que perseguen novos equilibrios entre as dimensións económica, social e ambiental.
- ✓ Analizar o funcionamento das organizacións e os grupos en relación coa aparición e resolución de conflitos.
- ✓ Identificar as políticas de mercadotecnia de diferentes empresas en función dos mercados aos que dirixen os seus produtos.
- ✓ Coñecer e interpretar, de modo xeral, estados de contas anuais de empresas.
- ✓ Identificar os seus posibles desequilibrios económicos e financeiros, e propor e avaliar medidas correctoras.
- ✓ Obter, seleccionar e interpretar información, tratala de forma autónoma, utilizando, no seu caso, das múltiples posibilidades que as tecnoloxías da información e a comunicación permiten, e aplícala á toma de decisións empresariais, analizando de forma crítica informacións de actualidade sobre feitos relevantes do ámbito empresarial internacional, nacional e rexional.
- ✓ Desenvolver calidades persoais como a iniciativa, a creatividade, o dinamismo, o sentido crítico, a cooperación e o traballo en equipo, o sentido da responsabilidade;

manifestar capacidade de relación e de resposta ante os cambios da contorna, sensibilidade ante as necesidades dos outros e flexibilidade nas formulacións propias e alleas.

4.3 Estándares de aprendizaxe

1º. Temporalización

2º. Grao mínimo de consecución para superar a materia

3º. Procedementos e instrumentos de avaliación

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación (%)*	
EE-B1.1	2º-EEB1.1.1 - Distingue as formas xurídicas das empresas e relacións coas esixencias de capital e coas responsabilidades para cada tipo. Peso: 1%	Distingue as características básicas das formas xurídicas das empresas e relacións coas esixencias de capital e coas responsabilidades para cada tipo.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba aberta e Resolución de exercicios e problemas. (80%) Caderno de clase.(20%)	CD CMCT CSIE
EE-B1.1	2º-EEB1.1.2 - Identifica e valora as formas xurídicas de empresa máis apropiadas en cada caso en función das características concretas, aplicando o razoamento	Identifica e valora con pequenos erros, as formas xurídicas de empresa máis apropiadas en cada caso en función das características	X			PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CD CMCT

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	sobre clasificación das empresas. Peso: 1%	concretas, aplicando o razoamento sobre clasificación das empresas.					
EE-B1.1	2º-EEB1.1.3 - Analiza, para un determinado caso práctico, os criterios de clasificación de empresas: segundo a natureza da actividade que desenvolven, a súa dimensión, o nivel tecnolóxico que alcanzan, o tipo de mercado en que operan, a fórmula xurídica que adoptan, e o seu carácter público ou privado. Peso: 1%	Analiza, con pequenos erros, para un determinado caso práctico, os criterios de clasificación de empresas: segundo a natureza da actividade que desenvolven, a súa dimensión, o nivel tecnolóxico que alcanzan, o tipo de mercado en que operan, a fórmula xurídica que adoptan, e o seu carácter público ou privado.	X			<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CD CMCT CCA
EE-B1.1	2º-EEB1.1.4 - Describe os elementos da empresa en relación coas funcións que desenvolven e os obxectivos que procuran	Describe nun 50% os elementos da empresa en relación coas funcións que desenvolven e os	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.</p>	CCL CSIEE

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	dentro do sistema Peso: 2%	obxectivos que procuran dentro do sistema				
EE-B1.2	2º-EEB1.2.1 - Identifica os tipos de empresas e de empresarios/as que actúan no seu contorno, así como a forma de relacionar co seu contorno máis próximo. Peso: 1%	Identifica con pequenos erros a os tipos de empresas e de empresarios/as que actúan no seu contorno, así como a forma de relacionar co seu contorno máis próximo.	X			PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase. CD CMCT CSC CSIEE
EE-B1.2	2º-EEB1.2.2 - Analiza a relación entre empresa, sociedade e ambiente, e valora os efectos positivos e negativos das actuacións das empresas nas esferas social e ambiental. Peso: 1%	Analiza con pequenos erros a relación entre empresa, sociedade e ambiente, e valora os efectos positivos e negativos das actuacións das empresas nas esferas social e ambiental.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba aberta. CD CSC CSIEE
EE-B1.2	2º-EEB1.2.3 - Analiza a	Analiza con pequenos	X			PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos CSC

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	<p>actividade das empresas como elemento dinamizador de progreso, estimando a súa creación de valor para a sociedade e para a cidadanía</p> <p>Peso: 1%</p>	<p>erros a actividade das empresas como elemento dinamizador de progreso, estimando a súa creación de valor para a sociedade e para a cidadanía</p>			<p>alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CSIEE
EE-B2.1	<p>2º-EEB2.1.1 - Describe e analiza os factores que determinan a localización e a dimensión dunha empresa, e valora a transcendencia futura para a empresa desas decisións</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Describe e analiza un 50% dos factores que determinan a localización e a dimensión dunha empresa, e valora a transcendencia futura para a empresa desas decisións</p>		X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta (80%). Caderno de clase.(20%)</p>	CCL CMCT
EE-B2.1	<p>2º-EEB2.1.2 - Valora o crecemento da empresa como estratexia competitiva e relaciona as economías de escala coa dimensión óptima da empresa.</p>	<p>Valora o crecemento da empresa como estratexia competitiva e relaciona con pequenos erros as economías de escala coa dimensión óptima</p>		X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta (80%). Caderno de clase.(20%)</p>	CD CMCT CSIEE

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	Peso: 1%	da empresa.					
EE-B2.1	2º-EEB2.1.3 - Identifica e explica as estratexias de especialización e diversificación Peso: 1%	Identifica e explica un 50% das estratexias de especialización e diversificación		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba aberta.	CCL CMCT CSIEE
EE-B2.1	2º-EEB2.1.4 - Analiza as estratexias de crecemento interno e externo a partir de supostos concretos. Peso: 2%	Analiza un 50% das estratexias de crecemento interno e externo a partir de supostos concretos.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba aberta.	CAA CD CMCT
EE-B2.1	2º-EEB2.1.5 - Examina o papel das pequenas e das medianas empresas no noso país, e valora as súas estratexias e as súas formas de actuar, así como as súas vantaxes e os seus inconvenientes.	Examina o papel das pequenas e das medianas empresas no noso país, e valora as súas estratexias e as súas formas de actuar, así como o 50% das súas vantaxes e os seus		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba aberta (80%). Caderno de clase.(20%)	CSC CSIEE

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	Peso: 1%	inconvenientes.				
EE-B2.1	2º-EEB2.1.6 - Describe as características e as estratexias de desenvolvemento da empresa multinacional, e valora a importancia da responsabilidade social e ambiental. Peso: 2%	Describe nun 50% das características e as estratexias de desenvolvemento da empresa multinacional, e valora a importancia da responsabilidade social e ambiental.	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta. Caderno de clase.</p> <p>CCL CSC CMCT</p>
EE-B2.1	2º-EEB2.1.7 - Estuda o impacto da incorporación da innovación e das novas tecnoloxías na estratexia da empresa, e relaciónao coa capacidade para competir de xeito global. Peso: 1%	Estuda o impacto da incorporación da innovación e das novas tecnoloxías na estratexia da empresa, e relaciónao coa capacidade para competir de xeito global con pequenos erros.	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.</p> <p>CD CSC CMCT</p>
EE-B3.1	2º-EEB3.1.1 - Reflexiona sobre a división técnica do	Reflexiona con pequenos erros sobre		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>CMCT</p>

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	traballo nun contexto global de interdependencia económica para valorar as súas consecuencias sociais. Peso: 2%	a división técnica do traballo nun contexto global de interdependencia económica para valorar as súas consecuencias sociais.				INSTRUMENTOS: Proba aberta.	CSC
EE-B3.1	2º-EEB3.1.2 - Describe a estrutura organizativa, o estilo de dirección, as canles de información e de comunicación, o grao de participación na toma de decisións e a organización informal da empresa. Peso: 2%	Describe con pequenos erros un 80% das estruturas organizativas, oa estilos de dirección, as canles de información e de comunicación, o grao de participación na toma de decisións e a organización informal da empresa.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba aberta.	CCL CMCT CSIEE
EE-B3.1	2º-EEB3.1.3 - Identifica a función de cada área de actividade da empresa (aprovisionamento, produción e comercialización, investimento e	Identifica unha subfuncións de cada unha das 5 áreas de actividade da empresa (aprovisionamento, produción e comercialización,	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba aberta	CD CMCT CSIEE

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	<p>financiamento, recursos humanos e administrativa), así como as súas interrelacións.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>investimento e financiamento, recursos humanos e administrativa), así como as súas interrelacións.</p>					
EE-B3.1	<p>2º-EEB3.1.4 - Investiga sobre a organización nas empresas do seu ámbito máis próximo e identifica vantaxes e inconvenientes, detecta problemas para solucionar, e describe propostas de mellora.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Investiga sobre a organización dunha empresa do seu ámbito máis próximo e identifica vantaxes e inconvenientes.</p>		X		<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	<p>CAA CD CSC CSIEE</p>
EE-B3.1	<p>2º-EEB3.1.5 - Aplica os seus coñecementos a unha organización concreta, para detectar problemas e propor melloras.</p> <p>Peso: 1%</p>	<p>Aplica os seus coñecementos a unha organización concreta, e detecta un problemas e propon unha mellora.</p>		X		<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	<p>CAA CMCT CSIEE</p>

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

EE-B3.1	<p>2º-EEB3.1.6 - Valora a importancia dos recursos humanos nunha empresa e analiza diferentes maneiras de abordar a súa xestión e a súa relación coa motivación e a produtividade.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Describe un 50% das funcións do departamento de RRHH, as teorías sobre motivación, os dereitos e deberes laborais, os compoñentes do salario, a xornada, permisos, tipos de contrato, suspensión, extinción, representación y conflitos.</p>			<p>X</p> <p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta (80%). Caderno de clase.(20%)</p>	<p>CAA CSC CSIEE</p>
EE-B4.1	<p>2º-EEB4.1.1 - Realiza cálculos da produtividade de distintos factores e interpreta os resultados obtidos, coñecendo medios e alternativas de mellora da produtividade nunha empresa.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Realiza cálculos con pequenos erros da produtividade de distintos factores e interpreta correctamente os resultados obtidos, coñecendo nun 50% os medios e alternativas de mellora da produtividade nunha empresa.</p>	X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta (80%). Caderno de clase.(20%)</p>	<p>CD CMCT</p>
EE-B4.1	<p>2º-EEB4.1.2 - Analiza e valora a relación entre a produtividade e os salarios dos/das</p>	<p>Analiza correctamente a relación entre a produtividade e os salarios dos/das</p>	X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e</p>	<p>CMCT CSC</p>

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	traballadores/as. Peso: 2%	traballadores/as.			problemas.	
EE-B4.1	2º-EEB4.1.3 - Reflexiona sobre a importancia para a sociedade e para a empresa da investigación e da innovación tecnolóxica en relación coa competitividade e o crecemento. Peso: 2%	Reflexiona con pequenos erros sobre a importancia para a sociedade e para a empresa da investigación e da innovación tecnolóxica en relación coa competitividade e o crecemento.	X		<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CAA CMCT CSC
EE-B4.2	2º-EEB4.2.1 - Distingue os ingresos e os custos dunha empresa, calcula o seu beneficio ou a súa perda xerados ao longo do exercicio económico, aplicando razoamentos matemáticos, e interpreta os resultados. Peso: 2%	Distingue o 80% dos ingresos e os custos dunha empresa, calcula o seu beneficio ou a súa perda con un 50% de erros de cálculo, aplicando razoamentos matemáticos, e interpreta correctamente os resultados.	X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CD CMCT

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

EE-B4.2	<p>2º-EEB4.2.2 - Identifica e calcula os tipos de custos, ingresos e beneficios dunha empresa, e represéntaos graficamente.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Identifica e calcula nun 50% os tipos de custos, ingresos e beneficios dunha empresa, e represéntaos graficamente.</p>	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	<p>CD CMCT</p>
EE-B4.2	<p>2º-EEB4.2.3 - Calcula o limiar de vendas (de rendibilidade) necesario para a supervivencia da empresa.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Calcula correctamente o limiar de vendas (de rendibilidade) necesario para a supervivencia da empresa.</p>	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	<p>CD CMCT</p>
EE-B4.2	<p>2º-EEB4.2.4 - Analiza os métodos custo beneficio e custo eficacia como instrumentos de medida e avaliación que axudan á toma de decisións.</p>	<p>Analiza corretamente os métodos custo beneficio e custo eficacia como instrumentos de medida e avaliación que axudan á toma de decisións.</p>	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba de interpretación de datos.</p>	<p>CSIEE CMCT</p>

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	Peso: 2%						
EE-B4.3	2º-EEB4.3.1 - Identifica os custos que xera o almacén e resolve casos prácticos sobre o ciclo de inventario. Peso: 2%	Identifica os custos máis importantes que xera o almacén e resolve nun 50% casos prácticos sobre o ciclo de inventario.	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CD CMCT
EE-B4.3	2º-EEB4.3.2 - Valora as existencias en almacén mediante diferentes métodos Peso: 2%	Valora as existencias en almacén mediante diferentes métodos	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CD CMCT
EE-B4.3	2º-EEB4.3.3 - Valora a relación entre o control de inventarios e a produtividade e a eficiencia nunha empresa. Peso: 2%	Valora con pequenos erros a relación entre o control de inventarios e a produtividade e a eficiencia nunha empresa.	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba de interpretación de datos.</p>	CSIEE CMCT

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

EE-B5.1	<p>2º-EEB5.1.1 - Caracteriza un mercado en función de diferentes variables como, por exemplo, o número de competidores e o produto vendido.</p> <p>Peso: 1%</p>	<p>Caracteriza nun 80% o mercado en función de diferentes variables como, por exemplo, o número de competidores e o produto vendido.</p>		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta</p>	CSIEE
EE-B5.1	<p>2º-EEB5.1.2 - Identifica e adapta a cada caso concreto as estratexias e os enfoques de márketing.</p> <p>Peso: 1%</p>	<p>Identifica con pequenos erros e adapta a cada caso concreto as estratexias e os enfoques de márketing.</p>		X		<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CAA CD CMCT
EE-B5.1	<p>2º-EEB5.1.3 - Interpreta e valora estratexias de márketing, incorporando nesa valoración consideracións de carácter ético, social e ambiental</p> <p>Peso: 1%</p>	<p>Interpreta e valora nun 50% as estratexias de márketing, incorporando nesa valoración consideracións de carácter ético, social e ambiental</p>		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.</p>	CD CMCT CSC CSIEE

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

EE-B5.1	<p>2º-EEB5.1.4 - Comprende e explica as fases e as etapas da investigación de mercados.</p> <p>Peso: 1%</p>	<p>Comprende e explica con pequenos erros as fases e as etapas da investigación de mercados.</p>		X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.</p>	<p>CCL CMCT</p>
EE-B5.1	<p>2º-EEB5.1.5 - Aplica criterios e estratexias de segmentación de mercados en casos prácticos.</p> <p>Peso: 1%</p>	<p>Aplica criterios e estratexias de segmentación de mercados en casos prácticos con pequenos erros.</p>		X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta (80%). Caderno de clase.(20%)</p>	<p>CD CMCT</p>
EE-B5.1	<p>2º-EEB5.1.6 - Analiza e valora as oportunidades de innovación e transformación do márketing que xorden co desenvolvemento das tecnoloxías da información e da comunicación.</p>	<p>Analiza e valora con pequenos erros as oportunidades de innovación e transformación do márketing que xorden co desenvolvemento das tecnoloxías da información e da comunicación.</p>		X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	<p>CD CMCT CSC</p>

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	Peso: 1%					
EE-B5.1	2º-EEB5.1.7 - Describe a organización e o funcionamento do departamento comercial da empresa. Peso: 1%	Describe correctamente a organización e o funcionamento do departamento comercial da empresa.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.</p> <p>CMCT CCL</p>
EE-B5.1	2º-EEB5.1.8 - Determina as necesidades da clientela en relación coas características dos produtos ou dos servizos ofrecidos pola empresa Peso: 1%	Determina algunha das necesidades da clientela en relación coas características dos produtos ou dos servizos ofrecidos pola empresa		X		<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p> <p>CD CMCT CSC</p>
EE-B6.1	2º-EEB6.1.1 - Recoñece os elementos patrimoniais e a función que teñen asignada. Peso: 2%	Recoñece correctamente os elementos patrimoniais e a función que teñen asignada.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p> <p>CMCT CSIEE</p>

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

EE-B6.1	<p>2º-EEB6.1.2 - Identifica, valora e clasifica os bens, os dereitos e as obrigas da empresa en masas patrimoniais</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Identifica, valora e clasifica os bens, os dereitos e as obrigas da empresa en masas patrimoniais nun 80%</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta (80%). Caderno de clase.(20%)</p>	CMCT
EE-B6.1	<p>2º-EEB6.1.3 - Interpreta a correspondenciaentre os investimentos e o seu financiamento.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Interpreta correctamente a correspondencia entre os investimentos e o seu financiamento.</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CAA
EE-B6.1	<p>2º-EEB6.1.4 - Detecta posibles desaxustes no equilibrio patrimonial, na solvencia e no apancamento da empresa, mediante a utilización de rateos.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Detecta correctamente o posibles desaxustes no equilibrio patrimonial, na solvencia e no apancamento da empresa, mediante a utilización de rateos admitindo erros de cálculo pero non de</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CMCT

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

		interpretación.					
EE-B6.1	2º-EEB6.1.5 - Propón medidas correctoras axeitadas en caso de se detectar desaxustes patrimoniais ou financeiros. Peso: 2%	Propón unha medida correctora axeitadas en caso de se detectar desaxustes patrimoniais ou financeiros.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba de interpretación de datos.	CAA CSIEE
EE-B6.1	2º-EEB6.1.6 - Recoñece a importancia do dominio das operacións matemáticas e dos procedementos propios das ciencias sociais como ferramentas que facilitan a solución de problemas empresariais. Peso: 1%	Recoñece a importancia do dominio das operacións matemáticas e dos procedementos propios das ciencias sociais como ferramentas que facilitan a solución de problemas empresariais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT CD
EE-B6.1	2º-EEB6.1.7 - Recoñece a conveniencia do equilibrio económico, patrimonial e financeiro da empresa.	Recoñece correctamente a conveniencia do equilibrio económico, patrimonial e			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e	CMCT CSIEE

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	Peso: 2%	financeiro da empresa.			problemas.	
EE-B6.1	2º-EEB6.1.8 - Valora a importancia da información na toma de decisións. Peso: 1%	Valora correctamente a importancia da información na toma de decisións.		X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CAA CSIEE
EE-B6.1	2º-EEB6.1.9 - Calcula o resultado do exercicio económico da empresa, empregando os criterios de imputación aplicables. Peso: 2%	Calcula o resultado do exercicio económico da empresa, empregando os criterios de imputación aplicables.		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CD CMCT
EE-B6.1	2º-EEB6.1.10 - Identifica, interpreta e clasifica os elementos do resultado da empresa. Peso: 2%	identifica, interpreta e clasifica o 80% dos elementos do resultado da empresa admitindo un 20% de erros.		X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CD CMCT CSIEE

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

EE-B6.2	<p>2º-EEB6.2.1 - Identifica as obrigas fiscais das empresas segundo a súa organización e a actividade que desenvolvan.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Identifica nun 50% a clasificación dos impostos e os elementos básicos de cada tributo e as obrigas fiscais das empresas segundo a súa organización e a actividade que desenvolvan.</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.</p>	CMCT CSIEE
EE-B6.2	<p>2º-EEB6.2.2 - Describe o funcionamento básico dos impostos que recaen sobre as empresas e destaca as principais diferenzas entre eles.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Describe o funcionamento básico dos impostos con pequenos erros, que recaen sobre as empresas e destaca as principais diferenzas entre eles.</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CMCT CCL
EE-B6.2	<p>2º-EEB6.2.3 - Valora a achega que supón para a riqueza nacional a carga impositiva que soportan as empresas.</p>	<p>Valora correctamente a achega que supón para a riqueza nacional a carga impositiva que soportan as empresas.</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CSC

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	Peso: 2%						
EE-B7.1	<p>2º-EEB7.1.1 - Coñece e enumera os métodos estáticos (prazo de recuperación)e dinámicos (criterio do valor actual neto) para seleccionar e valorar investimentos.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Coñece e enumera os métodos estáticos (prazo de recuperación)e dinámicos (criterio do valor actual neto) para seleccionar e valorar investimentos.</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.</p>	<p>CD CSIEE CMCT</p>
EE-B7.1	<p>2º-EEB7.1.2 - Aplica métodos estáticos (prazo de recuperación) e dinámicos (valor actual neto), nun suposto concreto de selección de alternativas de investimento para unha empresa.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Aplica métodos estáticos (prazo de recuperación) e dinámicos (valor actual neto), nun suposto concreto de selección de alternativas de investimento para unha empresa con pequenos erros de cálculo pero non de método.</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	<p>CD CMCT</p>
EE-B7.1	<p>2º-EEB7.1.3 - Explica as posibilidades de</p>	<p>Explica nun 50% as posibilidades de</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p>	<p>CCL CMCT</p>

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	<p>financiamento das empresas diferenciando o externo e o interno, a curto e a longo prazo, así como o custo de cada un e as implicacións na marcha da empresa.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>financiamento das empresas diferenciando o externo e o interno, a curto e a longo prazo, así como o custo de cada un e as implicacións na marcha da empresa.</p>				<p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.</p>	
EE-B7.1	<p>2º-EEB7.1.4 - Analiza, nun suposto concreto de financiamento externo, as opcións posibles, os seus custos e as variantes de amortización.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Analiza correctamente , nun suposto concreto de financiamento externo, as opcións posibles, os seus custos e as variantes de amortización.</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	<p>CAA CD CMCT</p>
EE-B7.1	<p>2º-EEB7.1.5 - Analiza e avalía, a partir dunha necesidade concreta, as posibilidades que teñen as empresas de recorrer ao mercado financeiro.</p>	<p>Analiza e avalía, con pequenos erros a partir dunha necesidade concreta, as posibilidades que teñen as empresas de recorrer ao mercado financeiro.</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.</p>	<p>CAA CMCT CSIEE</p>

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	Peso: 2%						
EE-B7.1	2º-EEB7.1.6 - Valora as fontes externas e internas de financiamento da empresa. Peso: 2%	Valora correctamente as fontes externas e internas de financiamento da empresa.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.</p>	CMCT CSIEE
EE-B7.1	2º-EEB7.1.7 - Analiza e expresa as opcións financeiras que mellor se adaptan a un caso concreto de necesidade financeira. Peso: 2%	Analiza e expresa con pequenos erros as opcións financeiras que mellor se adaptan a un caso concreto de necesidade financeira.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CMCT CAA
EE-B7.1	2º-EEB7.1.8 - Aplica os coñecementos tecnolóxicos á análise e á resolución de supostos. Peso: 2%	Aplica correctamente os coñecementos tecnolóxicos á análise e á resolución de supostos.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CMCT CD

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

EE-B7.1	<p>2º-EEB7.1.9 - Identifica e describe os ciclos da actividade da empresa e as súas fases.</p> <p>Peso: 1%</p>	<p>Identifica e describe nun 50% os ciclos da actividade da empresa e as súas fases.</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba aberta.</p>	<p>CCL</p> <p>CMCT</p> <p>CSIEE</p>
EE-B7.1	<p>2º-EEB7.1.10 - Calcula, para un determinado suposto práctico, os períodos de maduración da empresa, e distingue as súas fases.</p> <p>Peso: 1%</p>	<p>Calcula, para un determinado suposto práctico, os períodos de maduración da empresa, e distingue as súas fases.</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	<p>CMCT</p> <p>CAA</p> <p>CD</p>

4º Relación entre Contidos, estándares, unidades do libro de texto e ponderacións trimestrais:

Economía de la empresa 2º Bacharelato			Unidade	Ponderación Trimestre
Contidos	Estándares de aprendizaxe	Aval.	Libro	%
Bloque 1. A empresa				
B1.1. A empresa e o/a empresario/a.	§ EEB1.1.1. Distingue as formas xurídicas das empresas e relaciónaas coas esixencias de capital e coas responsabilidades para cada tipo.	1	2	3,00
B1.2. Elementos, funcións e obxectivos da empresa.	§ EEB1.1.2. Identifica e valora as formas xurídicas de empresa máis apropiadas en cada caso en función das características concretas, aplicando o razoamento sobre clasificación das empresas.	1	2	3,00
B1.3. Clases de empresas.	§ EEB1.1.3. Analiza, para un determinado caso práctico, os criterios de clasificación de empresas: segundo a natureza da actividade que desenvolven, a súa dimensión, o nivel tecnolóxico que alcanzan, o tipo de mercado en que operan, a fórmula xurídica que adoptan, e o seu carácter público ou privado.	1	2	3,00
B1.4. Marco xurídico da actividade empresarial.	§ EEB1.1.4. Describe os elementos da empresa en relación coas funcións que desenvolven e os obxectivos que procuran dentro do sistema.	1	1	6,00
B1.5. Contorno da empresa.	§ EEB1.2.1. Identifica os tipos de empresas e de empresarios/as que actúan no seu contorno, así como a forma de relacionar co seu contorno máis próximo.	1	3	3,00
B1.6. Responsabilidade social e ambiental da empresa.	§ EEB1.2.2. Analiza a relación entre empresa, sociedade e ambiente, e valora os efectos positivos e negativos das actuacións das empresas nas esferas social e ambiental.	1	3	3,00
B1.7. Funcionamento e creación de valor.	§ EEB1.2.3. Analiza a actividade das empresas como elemento dinamizador de progreso, estimando a súa creación de valor para a sociedade e para a cidadanía.	1	1,7	3,00
Bloque 2. Desenvolvemento da empresa				

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

B2.1. Localización e dimensión empresarial.	§ EEB2.1.1. Describe e analiza os factores que determinan a localización e a dimensión dunha empresa, e valora a transcendencia futura para a empresa desas decisións.	2	4	6,00
B2.2. Estratexias de crecemento interno e externo.	§ EEB2.1.2. Valora o crecemento da empresa como estratexia competitiva e relaciona as economías de escala coa dimensión óptima da empresa.	2	4	6,00
B2.3. Pequenas e medianas empresas: estratexias de mercado.	§ EEB2.1.3. Identifica e explica as estratexias de especialización e diversificación.	2	4	3,00
B2.4. Importancia das pequenas e medianas empresas (PME) na economía.	§ EEB2.1.4. Analiza as estratexias de crecemento interno e externo a partir de supostos concretos.	2	4	6,00
B2.5. Internacionalización, competencia global e tecnoloxía.	§ EEB2.1.5. Examina o papel das pequenas e das medianas empresas no noso país, e valora as súas estratexias e as súas formas de actuar, así como as súas vantaxes e os seus inconvenientes.	2	4	3,00
B2.6. Empresa multinacional: aspectos positivos e negativos do seu funcionamento.	§ EEB2.1.6. Describe as características e as estratexias de desenvolvemento da empresa multinacional, e valora a importancia da responsabilidade social e ambiental.	1	7	6,00
	§ EEB2.1.7. Estuda o impacto da incorporación da innovación e das novas tecnoloxías na estratexia da empresa, e relaciónao coa capacidade para competir de xeito global.	2	4	3,00
Bloque 3. Organización e dirección da empresa				
B3.1. División técnica do traballo e necesidade de organización no mercado actual.	§ EEB3.1.1. Reflexiona sobre a división técnica do traballo nun contexto global de interdependencia económica para valorar as súas consecuencias sociais.	2	5	6,00
B3.2. Funcións básicas da dirección.	§ EEB3.1.2. Describe a estrutura organizativa, o estilo de dirección, as canles de información e de comunicación, o grao de participación na toma de decisións e a organización informal da empresa.	2	5	6,00

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

B3.3. Planificación e toma de decisións estratéxicas.	§ EEB3.1.3. Identifica a función de cada área de actividade da empresa (aprovisionamento, produción e comercialización, investimento e financiamento, recursos humanos e administrativa), así como as súas interrelacións.	1	1	6,00
B3.4. Organización formal e informal da empresa: deseño e análise da súa estrutura.	§ EEB3.1.4. Investiga sobre a organización nas empresas do seu ámbito máis próximo e identifica vantaxes e inconvenientes, detecta problemas para solucionar, e describe propostas de mellora.	2	5	6,00
B3.5. A xestión dos recursos humanos e a súa incidencia na motivación.	§ EEB3.1.5. Aplica os seus coñecementos a unha organización concreta, para detectar problemas e propor melloras.	2	5	3,00
B3.6. Os conflitos de intereses e as súas vías de negociación.	§ EEB3.1.6. Valora a importancia dos recursos humanos nunha empresa e analiza diferentes maneiras de abordar a súa xestión e a súa relación coa motivación e a produtividade.	3	6	6,00
Bloque 4. A función produtiva				
B4.1. Producción e proceso produtivo.	§ EEB4.1.1. Realiza cálculos da produtividade de distintos factores e interpreta os resultados obtidos, coñecendo medios e alternativas de mellora da produtividade nunha empresa.	1	7	6,00
B4.2. Función de produción. Produtividade e eficiencia	§ EEB4.1.2. Analiza e valora a relación entre a produtividade e os salarios dos/das traballadores/as.	1	7	6,00
B4.3. Investigación, desenvolvemento e innovación (I+D+i) como elementos clave para o cambio tecnolóxico e a mellora da competitividade empresarial.	§ EEB4.1.3. Reflexiona sobre a importancia para a sociedade e para a empresa da investigación e da innovación tecnolóxica en relación coa competitividade e o crecemento.	1	7	6,00
B4.4. Custos: clasificación e cálculo dos custos na empresa.	§ EEB4.2.1. Distingue os ingresos e os custos dunha empresa, calcula o seu beneficio ou a súa perda xerados ao longo do exercicio económico, aplicando razoamentos matemáticos, e interpreta os resultados.	1	7	6,00
B4.5. Cálculo e interpretación do limiar de rendibilidade da empresa.				0,00

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

B4.6. Os inventarios da empresa e os seus custos. Modelos de xestión de inventarios.	§ EEB4.2.2. Identifica e calcula os tipos de custos, ingresos e beneficios dunha empresa, e represéntaos graficamente.	1	7	6,00
	§ EEB4.2.3. Calcula o limiar de vendas (de rendibilidade) necesario para a supervivencia da empresa.	1	7	6,00
	§ EEB4.2.4. Analiza os métodos custo beneficio e custo eficacia como instrumentos de medida e avaliación que axudan á toma de decisións.	1	7	6,00
	§ EEB4.3.1. Identifica os custos que xera o almacén e resolve casos prácticos sobre o ciclo de inventario.	1	8	6,00
	§ EEB4.3.2. Valora as existencias en almacén mediante diferentes métodos.	1	8	6,00
	§ EEB4.3.3. Valora a relación entre o control de inventarios e a produtividade e a eficiencia nunha empresa.	1	8	6,00
Bloque 5. A función comercial da empresa				
B5.1. Departamento comercial da empresa	§ EEB5.1.1. Caracteriza un mercado en función de diferentes variables como, por exemplo, o número de competidores e o produto vendido.	2	9 y 10	3,00
B5.2. Concepto e clases de mercado.	§ EEB5.1.2. Identifica e adapta a cada caso concreto as estratexias e os enfoques de márketing.	2	9 y 10	3,00
B5.3. Técnicas de investigación de mercados.	§ EEB5.1.3. Interpreta e valora estratexias de márketing, incorporando nesa valoración consideracións de carácter ético, social e ambiental.	2	9 y 10	3,00
B5.4. Comportamento do/da consumidor/a e segmentación de mercados.	§ EEB5.1.4. Comprende e explica as fases e as etapas da investigación de mercados.	2	9 y 10	3,00
B5.5. Variables do márketing-mix e elaboración de estratexias.	§ EEB5.1.5. Aplica criterios e estratexias de segmentación de mercados en casos prácticos.	2	9 y 10	3,00
B5.6. Estratexias de márketing e ética empresarial.	§ EEB5.1.6. Analiza e valora as oportunidades de innovación e transformación do márketing que xorden co desenvolvemento das tecnoloxías da información e da comunicación.	2	9 y 10	3,00

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

B5.7. Tecnoloxías da información e das comunicacións e márketing.	§ EEB5.1.7. Describe a organización e o funcionamento do departamento comercial da empresa.	2	9 y 10	3,00
	§ EEB5.1.8. Determina as necesidades da clientela en relación coas características dos produtos ou dos servizos ofrecidos pola empresa.	2	9 y 10	3,00
Bloque 6. A información na empresa				
B6.1. Obrigas contables da empresa.	§ EEB6.1.1. Recoñece os elementos patrimoniais e a función que teñen asignada.	2	11	6,00
B6.2. A composición do patrimonio e a súa valoración.	§ EEB6.1.2. Identifica, valora e clasifica os bens, os dereitos e as obrigas da empresa en masas patrimoniais.	2	11	6,00
B6.3. Resultados da empresa.	§ EEB6.1.3. Interpreta a correspondencia entre os investimentos e o seu financiamento.	3	12	6,00
B6.4. As contas anuais e a imaxe fiel.	§ EEB6.1.4. Detecta posibles desaxustes no equilibrio patrimonial, na solvencia e no apancamento da empresa, mediante a utilización de rateos.	3	12	6,00
B6.5. Elaboración do balance e da conta de perdas e ganancias.	§ EEB6.1.5. Propón medidas correctoras axeitadas en caso de se detectar desaxustes patrimoniais ou financeiros.	3	12	6,00
	§ EEB6.1.6. Recoñece a importancia do dominio das operacións matemáticas e dos procedementos propios das ciencias sociais como ferramentas que facilitan a solución de problemas empresariais.	3	12	3,00
	§ EEB6.1.7. Recoñece a conveniencia do equilibrio económico, patrimonial e financeiro da empresa.	3	12	6,00
	§ EEB6.1.8. Valora a importancia da información na toma de decisións.	3	12	3,00
	§ EEB6.1.9. Calcula o resultado do exercicio económico da empresa, empregando os criterios de imputación aplicables.	2	11	6,00
	§ EEB6.1.10. Identifica, interpreta e clasifica os elementos do resultado da empresa.	2	11	6,00
	§ EEB6.2.1. Identifica as obrigas fiscais das empresas segundo a súa organización e a actividade que desenvolvan.	3	12	6,00

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

	§ EEB6.2.2. Describe o funcionamento básico dos impostos que recaen sobre as empresas e destaca as principais diferenzas entre eles.	3	12	6,00
	§ EEB6.2.3. Valora a achega que supón para a riqueza nacional a carga impositiva que soportan as empresas.	3	12	6,00
Bloque 7. A función financeira				
B7.1. Estrutura económica e financeira da empresa.	§ EEB7.1.1. Coñece e enumera os métodos estáticos (prazo de recuperación) e dinámicos (criterio do valor actual neto) para seleccionar e valorar investimentos.	3	13	6,00
B7.2. Concepto e clases de investimento.	§ EEB7.1.2. Aplica métodos estáticos (prazo de recuperación) e dinámicos (valor actual neto), nun suposto concreto de selección de alternativas de investimento para unha empresa.	3	13	6,00
B7.3. Valoración e selección de proxectos de investimento.	§ EEB7.1.3. Explica as posibilidades de financiamento das empresas diferenciando o externo e o interno, a curto e a longo prazo, así como o custo de cada un e as implicacións na marcha da empresa.	3	14	6,00
B7.5. Ciclos da empresa.	§ EEB7.1.4. Analiza, nun suposto concreto de financiamento externo, as opcións posibles, os seus custos e as variantes de amortización.	3	14	6,00
B7.6. Período medio de maduración.	§ EEB7.1.5. Analiza e avalía, a partir dunha necesidade concreta, as posibilidades que teñen as empresas de recorrer ao mercado financeiro.	3	14	6,00
	§ EEB7.1.6. Valora as fontes externas e internas de financiamento da empresa.	3	14	6,00
	§ EEB7.1.7. Analiza e expresa as opcións financeiras que mellor se adaptan a un caso concreto de necesidade financeira.	3	14	6,00
	§ EEB7.1.8. Aplica os coñecementos tecnolóxicos á análise e á resolución de supostos.	3	14	6,00
	§ EEB7.1.9. Identifica e describe os ciclos da actividade da empresa e as súas fases.	3	13	3,00
	§ EEB7.1.10. Calcula, para un determinado suposto práctico, os períodos de maduración da empresa, e distingue as súas fases.	3	13	3,00

4.4. Metodoloxía didáctica

Cada unidade desenvolverase do seguinte xeito:

- **Introdución e avaliación inicial**

A partir dun texto introdutorio e unhas cuestións se tenta detectar os coñecementos previos a nivel conceptual e o interese que presenta o alumnado fronte a unidade a desenvolver. O mesmo tempo tamén se trata de elevar o nivel de motivación buscando conexións coas súas experiencias persoais.

- **Desenvolvemento de contidos**

Explicación dos contidos intercalando exercicios, cuestións relacionados, exemplos referidos o entorno mais próximo, análise de casos, actividades de aplicación, debates ou comentario de artigos de prensa, investigacións na web ou proxección de fragmentos de vídeos segundo tema que se trate co fin de reforzar os contidos.

O emprego de recursos de diferentes tipos trata de facer mais atractivo o aprendizaxe, acercar os contidos a realidade cotián do alumnado o tempo que o estimula a coñecer as diferentes tecnoloxías da información e comunicación.

As actividades propostas tratarán de expoñer os problemas económicos contextualizados relacionando as causas e os efectos e se orientarán a desenvolver no alumnado a capacidade de análise, reflexión e de interpretación da información e o achegamento o razoamento económico.

Engádense tamén orientacións para preparar as probas de acceso a Universidade e resolución de casos prácticos das mesmas.

4.5. Materiais e recursos didácticos

O libro de texto recomendado ao alumnado é o seguinte:

Alfaro Giménez, José y otros. *Economía de la empresa*. Editorial Mac GrawHill. 2020

Outros libros de referencia:

Cabrera, Andrés e Lluch Enrique, *Economía de la empresa*. Editorial -SM. Madrid, 2009.

VV.AA. **Economía e Organización de Empresas**. Ejercicios prácticos. Baía Edicións, 2007

Prieto Puga, Rafael. *Economía da empresa*. Baía Edicións. A Coruña, 2009.

Suárez, A. *Curso de Economía de la Empresa*. Ed. Pirámide. Madrid 1995.

De Paz cobo, Sonia y otros. **Economía de la Empresa**. Ed. La casa del saber Santillana. 2009

Pérez César, Alberto. **Economía de la empresa**. Ed. Galinova. 2010

PeralesSoler, David. Economía de la empresa. EdPearson. 2010.

Páxinas Web y blogs: Anexo

4.6. Criterios de avaliación, cualificación e promoción do alumnado

Os instrumentos de avaliación serán cualificados do seguinte xeito:

1) Probos escritas individuais (90%)

As probas constarán de preguntas abertas, exercicios de aplicación ou síntese e resolución de exercicios e problemas e serán puntuadas de 0 a 10. Se realizarán dúas por trimestre.

2) Actividades e traballos (10%)

En este apartado se sumará a valoración dos seguintes instrumentos segundo unha rúbrica e segundo os estándares que se traballen en cada trimestre. Se irán sumando puntos segundo unha escala de 0 a 10 para cada trimestre.

a) Observación diaria do traballo durante as clases: Parte fundamental do proceso global de avaliación, no que se proporán actividades para que o alumno resolva de modo autónomo, algunhas propostas polo texto, outras sobre artigos de prensa, outras sobre fragmentos de documentais ou vídeos. Se fará un diario de

clase ou rexistro anecdótico onde se valorará a participación activa nas clases, o esforzo e a asimilación da materia.

b) Actividades entregadas: Para ser puntuadas deberán presentarse dentro do prazo marcado.

A nota de cada avaliación será calculada mediante a media ponderada dos dous instrumentos:

1) Probas escritas individuais: 90%

2) Actividades e traballo na aula: 10%

a) Si o alumno/a obtén na primeira proba menos de un 3 e se examina de todo o trimestre na segunda proba, a nota de este apartado 1 será a nota da segunda proba.

b) Si o alumno/a obtén na primeira proba menos de un 3 e so se examina na segunda proba do contido correspondente á segunda proba deberá recuperar a parte correspondente a proba inferior a 3 na recuperación. Neste caso a avaliación estará suspensa.

Isto indica que a nota media destas dúas probas realizarase so a partir dun 3.

A cualificación mínima para aprobar cada avaliación será como mínimo dun 5.

Cando o alumno faga algunha proba na que recupere os contidos nos que antes tivera unha nota inferior ao 5, terase en conta a nova puntuación para facer o cálculo da media da avaliación correspondente.

A **Nota da 3ª avaliación** será a media aritmética da nota da primeira avaliación, da segunda avaliación e da terceira avaliación tendo en conta as probas recuperadas.

Cualificación final ordinaria: Coincidirá coa nota da terceira avaliación.

Actividades de recuperación

Realizarase unha proba de recuperación despois de cada avaliación.

Ademais o profesor/a poderá esixir o alumno/a a presentación dos traballos e actividades non feitos para calcular a nota da avaliación ou a nota final.

A cualificación mínima para aprobar será como mínimo dun 5.

Na terceira avaliación o alumnado deberá recuperar as partes suspensas nunha última proba se así o precisa para que a súa nota sexa superior ao 5 e poda obter o aprobado.

Para aprobar a avaliación farase unha media aritmética de tódalas probas da avaliación así como dos traballos e da participación activa do alumno (tendo en conta a ponderación de cada parte).

Farase unha proba de recuperación despois de cada avaliación para aqueles alumnos que non superen algún exame.

*****CANDO UN ALUMNO SUPERE UNHA PARTE DA MATERIA QUEDARALLE SUPERADA SEN NECISIDADE DE SE VOLVER EXAMINAR DELA.**

Aspectos a ter en conta:

- Debido ao peso outorgado aos contidos mínimos recollidos como “Practica” nas probas de acceso á universidade (un 50%) e coa finalidade de transmitirle a súa importancia aos alumnos/as e para que a repasen ao longo do curso, poderá haber preguntas prácticas en calquera das probas sempre que xa se tivera impartida esa parte práctica. E dicir, a parte práctica será obxecto de avaliación continua.

-Nas respostas considerarase positiva a utilización dun vocabulario técnico e negativas as deficiencias expresivas e ortográficas.

-A cualificación mínima para aprobar calquera proba ou avaliación será como mínimo dun 5.

- Se esixirá ter as tres avaliacións aprobadas, o sexa, cunha nota mínima de 5, para obter superada a materia.

- Cando o profesor constate que un alumno ou alumna teña copiado nun exame, terá un cero no exame e deberá presentarse a recuperación da materia de ese exame na proba final de xuño. Si o exame no que copiou é o final de xuño terá un cero no exame, suspenderá a materia e deberá recuperar en Setembro.

Proba extraordinaria de Xuño

Para aquelas persoas que en Maio non teñan superado a materia, terán un exame extraordinario de recuperación en Xuño onde se examinarán do temario de todo o

curso e que consistirá nunha proba escrita valorada de 0 a 10 con preguntas abertas e exercicios prácticos.

A cualificación mínima para aprobar será como mínimo dun 5.

4.7.- Deseño da avaliación inicial, aprendizaxes imprescindibles non adquiridos no curso anterior e medidas a adoptar como consecuencia dos resultados.

Algúns alumnos xa tiveron contacto coa materia o curso pasado, pero moitos deles non cursaron Economía en 1º Bacharelato, polo tanto non imos ter en conta as aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso anterior.

Ademáis ao tratarse dunha materia na que non é necesario acreditar coñecementos previos con respecto a segundo, a proba de avaliación inicial empregárase para introducir a materia, coñecer o grado de motivación, as dificultades matemáticas e de expresión escrita.

Consistirá nun cuestionario con preguntas abertas e tipo test sobre Economía de empresa. Se comentarán os resultados na clase con eles. As medidas a adoptar corresponden ao comentado no apartado de atención á diversidade nesta programación.

4.8.- Transición ao ensino non presencial, se fose necesario.

Se vémonos na obriga de continuar a actividade lectiva de forma semipresencial ou non presencial, adoptaremos as seguintes medidas educativas:

c) Procedementos e instrumentos de avaliación máis adecuados:

Deseñaranse de forma que permitan determinar o nivel de competencia acadado polo alumnado, adecuándose á modalidade de ensino semipresencial ou non presencial.

PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	
Avaliación	Procedementos: Observación do traballo tutelado Análise das producións dos alumnos Probas específicas
	Instrumentos: Non presencial: Tarefas a través de diferentes medios telemáticos Semipresencial: Probas presenciais escritas

Cualificación	<p>Na convocatoria ordinaria Xuño se avaliarán os estándares de aprendizaxe adquiridos ao longo do curso.</p> <p>Prestaremos especial atención a actividades e tarefas de recuperación, reforzo, repaso e ampliación dos contidos do curso correspondente.</p> <p>Os alumnos/as que teñan que recuperar materia impartida durante actividade presencial ,realizarán traballos, actividades ou probas telemáticas que permitan unha avaliación obxectiva.</p> <p>Se considera que o alumno aproba a materia se ten un mínimo de 5 na nota final</p>
Probas	<p>Aqueles alumnos/as que non superen a materia na convocatoria de Xuño, terán unha proba extraordinaria de recuperación no mes de Setembro referida as unidades didácticas e a os estándares que figuran na programación da materia.</p>

d) Metodoloxía didáctica:

Os recursos dixitais serán de utilización preferente e as actividades educativas poderánse desenvolver de forma semipresencial e non presencial, ademais de ter un carácter eminentemente práctico e potenciar o traballo en equipo e proceso de avaliación continua

METODOLOXÍA E ACTIVIDADES	
Actividades	<p>Estudo Traballo tutelado Resolución de problemas de forma guiada Resolución de problemas de forma autónoma Presentacións</p>
Metodoloxía	<p>Fomentarase o uso das TICs como resuso didáctico, actividades que favorezan a autoaprendizaxe, o pensamento crítico e creativo e a investigación mediante proxectos de traballo.</p> <p>Elaboraranse plans de recuperación e reforzo que consistirán na realización de actividades e traballos, tendo en conta a situación de cada alumno ou alumna.</p>
Materiais e recursos	<p>Web do centro educativo, correo electrónico,</p>

	classroom, páxinas web. Libro de texto, presentacións, apuntes facilitados pola profesora.
--	---

5.- Indicadores del logro para avaliar o proceso de ensinanza e a práctica docente

	MATERIA:					
	PROGRAMACIÓN	ESCALA				Observacións
	INDICADORES DE LOGRO	1	2	3	4	
1	Conseguiuse motivar ao alumnado cara á consecución dos estándares de aprendizaxe					
2	A temporalización de contidos e actividades foi axustada.					
3	Conseguiuse a participación activa do alumnado nas actividades e traballos propostos.					
4	Os criterios de avaliación e cualificación estimularon o esforzo continuo do alumnado.					
5	A programación realizouse en coordinación con resto do profesorado.					
6	Antes de iniciar una actividade, fíxose unha introdución sobre o tema para motivar ao alumnado e saber os seus coñecementos previos.					
7	Antes de iniciar unha actividade, expúxose e xustificouse o plan de traballo (importancia, utilidade, etc.) e informouse dos criterios de avaliación.					
8	Orientouse ao alumnado cun mapa conceptual do tema.					
9	As actividades propostas foron variadas han sido variadas na súa tipoloxía e favoreceron a adquisición de las competencias clave.					
10	A distribución do tempo na aula é a axeitada.					
11	Utilizáronse recursos variados (audiovisuais, informáticos, etc.).					
12	Empregáronse estratexias para comprobar que o alumnado entende e que poida pedir aclaracións.					

Programación Departamento de Economía- IES Canido 2022-2023

13	Facilitáronse estratexias de aprendizaxe: lectura comprensiva, cómo atopar información, cómo redactar e organizar un traballo, etc.					
14	Consegúuse un bo clima de funcionamento na aula.					
15	As actividades grupais foron suficientes.					
16	Proporcionouse ao alumnado información sobre o seu progreso.					
17	Proporcionáronse actividades ou estratexias alternativas cando un obxectivo non era alcanzado.					
18	Tivo lugar unha coordinación con outros profesores.					
19	Utilizáronse distintos procedimentos e instrumentos de avaliación.					
20	Os distintos procedimentos e instrumentos de avaliación resultaron axeitados para avaliar.					
21	Proporcionáronse procedementos para recuperar a materia.					
22	Os criterios de cualificación propostos foron axeitados.					
23	As familias foron informadas sobre o proceso de avaliación: criterios de cualificación e promoción, etc.					
24	Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.					
25	O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.					
26	Utilízanse diferentes estratexias metodolóxicas segundo o tema a tratar.					
27	Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.					
28	Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.					
29	Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.					
30	Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos, etc					

6.-Medidas de atención á diversidade

Se considera importante recibir o antes posible a información sobre o alumnado con necesidades educativas especiais ou situacións persoais relevantes para poder tomar medidas personalizadas canto antes. Isto pode ser coñecido a través do departamento de Orientación, a través da información proporcionada polo titores ou titoras ou ben no proceso de avaliación continua cando o alumnado/a non está a progresar por ter dificultades no aprendizaxe.

Os alumnos que cursen un programa de diversificación curricular ou plan mellora, terán como referente fundamental as competencias básicas e os obxectivos da Educación Secundaria Obrigatoria, así como os criterios de avaliación específicos do programa.

No caso de alumnado estranxeiro terá lugar a coordinación co profesor/a de atención a estranxeiros para valorar o punto de partida, a evolución do alumno/a e os obxectivos a acadar.

Segundo as causas, as medidas que se tentarán adoptarán serán:

No caso de dificultades de comprensión ou expresión oral ou escrita ou co cálculo matemático, poderase proporcionar algunhas actividades de reforzo en coordinación co departamento de Orientación.

No caso de dificultades específicas coa materia poderase proporcionar algunhas actividades de reforzo.

No caso de percibir escasa autonomía ou hábitos de traballo inadecuados, proporcionaráselles pautas para mellorar as súas técnicas ou reparto de tempos de estudo.

É habitual nestas idades atoparse con casos de baixo nivel de motivación ou baixa autoestima. Aquí considérase importante que o alumno/a perciba que valoramos positivamente os seus esforzos e progresos e tratar de detectar algún punto de conexión entre os obxectivos da materia e as súas capacidades persoais.

No caso de rapaces que habitualmente non buscan axuda ou teñen problemas para traballar en grupo tentar achegarse a eles e facilitarlles que traballen con outros.

No caso de alumnado con diagnóstico específico a través do departamento de orientación se seguirán as recomendacións do mesmo como pode ser proporcionar máis tempo, un seguimento máis personalizado entre outras.

No caso de dificultades por discapacidades físicas tentarase proporcionar ao alumnado os medios que precise.

No caso de alumnado que se incorpora ao longo do curso por traslado se realizará un seguimento personalizado incluíndo proporcionar material e libros si é preciso.

Nalgúns casos resulta efectivo insistir na recollida de información polo alumnado das correccións efectuadas nas probas escritas realizadas e dos exercicios ou actividades.

No caso de alumnado con unha elevada capacidade ou interese se proporcionarán actividades de ampliación, lecturas específicas ou investigacións.

7.-Elementos Transversais

Do mesmo xeito que no resto das materias, na materia de Economía da Empresa traballarase a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as Tecnoloxías da Información e a Comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional.

Así mesmo fomentaranse o desenvolvemento da igualdade efectiva entre homes e mulleres, a prevención da violencia de xénero ou contra persoas con discapacidade e os valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social.

Fomentaranse a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto aos dereitos humanos, o respecto aos homes e mulleres por igual, ás persoas con discapacidade e o rexeitamento á violencia terrorista, a pluralidade, o respecto ao Estado de dereito, o respecto e consideración ás vítimas do terrorismo e a prevención do terrorismo e de calquera tipo de violencia, racismo ou xenofobia, incluído o estudo do Holocausto xudeu como feito histórico.

Evitaranse os comportamentos e contidos sexistas e estereotipos que supoñan discriminación.

Incorporaranse elementos curriculares relacionados co desenvolvemento sustentable e o medio ambiente, os riscos de explotación e abuso sexual, o abuso e malos tratos ás persoas con discapacidade, as situacións de risco derivadas da inadecuada utilización das Tecnoloxías da Información e a Comunicación, así como a protección ante emerxencias e catástrofes.

Incorporaranse elementos curriculares orientados ao desenvolvemento e afianzamento do espírito emprendedor, á adquisición de competencias para a creación e desenvolvemento dos diversos modelos de empresas a partir de aptitudes como a creatividade, a autonomía, a iniciativa, o traballo en equipo, a confianza nun mesmo e o sentido crítico e ao fomento da igualdade de oportunidades e do respecto ao emprendedor e ao empresario, así como á ética empresarial.

Aspectos específicos dos elementos transversais

Nas distintas unidades da materia traballaremos os seguintes elementos transversais:

1 Comprensión lectora e expresión oral e escrita:

A consolidación do hábito lector debe ser un obxectivo prioritario da educación e por tanto vese reflectido tamén na programación do departamento de Economía. A lectura e a expresión oral promoveranse ao longo do curso mediante:

Lectura de artigos empresariais e posterior debate na aula. Ao longo do curso, co avance das unidades didácticas, facilitaranse textos diversos que requirirán unha asimilación e comprensión por parte do alumno. Se fomentarán técnicas como o subliñado ou a realización de esquemas e resumos escritos.

Prensa económica. Puntualmente, cando a actualidade económica demánde, se levará á aula prensa económica para que o alumno poidase familiarizar coa linguaxe xornalística e á vez adquiran o gusto e a curiosidade pola lectura deste tipo de prensa. Utilizaranse periódicos e revistas especializadas. Á súa vez animará aos alumnos para que traian a clase noticias que eles/as lean e que tamén serán obxecto de comentario e reflexión.

Exames e probas escritas. Prestarase especial atención á correcta escritura, orde e ortografía así como á expresión de termos e unidades propias e específicas da materia.

Actividades de traballo cooperativo no que se produce a socialización dos alumnos.

Exposicións con apoio audiovisual que realicen os alumnos sobre algún contido do currículo.

2 Comunicación audiovisual e Tecnoloxías da Información e a Comunicación.

Se empregará habitualmente o computador con conexión a Internet e o canón nas aulas de economía. Ademais, nas materias de Iniciación á actividade

empresarial de 4º e Fundamentos de administración e xestión de 2º bacharelato se impartirá unha hora á semana a clase na aula de informática onde pode empregarse un equipo por cada unha ou dúas persoas.

Entre as actividades a desenvolver mediante o uso do TIC podemos citar:

Presentacións das unidades didácticas a través de programas informáticos.

Utilización de Internet na aula informática, como recurso na procura de información da rede, resolución de exercicios, lecturas, etc.

Uso de follas de cálculo para o traballo con datos económicos como a confección de táboas e representacións gráficas. Concretamente poderíanse realizar exercicios de simulación de inversións mediante as funcións VNA e TIR de Excel, exercicios de FIFO E PMP, exercicios de custos e punto morto, balances e análises mediante cocientes, cadros de previsión de ingresos e gastos, etc.

Proxeccións de fragmentos de vídeos mediante o canón dispoñible na aula.

Utilización de simuladores online de xestión de empresas.

Realización de vídeos publicitarios por parte dos alumnos nas materias de Iniciación á actividade emprendedora de 4º ESO e Fundamentos de administración e xestión de 2º bacharelato.

Uso das páxinas web relativas a cada unidade.

Uso de simuladores on line sobre diversas ferramentas de xestión empresarial.

Utilización da plataforma educativa do centro e blog e aula como canle de comunicación co alumno.

3 Emprendemento, educación cívica e constitucional

Educación no emprendemento:

Esto se traballará en todas as materias do departamento pero fundamentalmente nas materias de Iniciación á actividade emprendedora de 4º e Fundamentos de administración e xestión de 2º bacharelato.

Valoración da función social que cumpre a empresa como xeradora de innovacións que melloran a calidade de vida e o benestar social das persoas.

Desenvolvemento do espírito emprendedor a través de habilidades propias do emprendemento tales como a creatividade, o traballo en equipo, a autonomía, a resolución de problemas, etc.

Aprendizaxe a partir dos erros e fracasos e recoñecemento positivo da asunción de riscos.

Educación ambiental:

Conciencia sobre a necesidade dun crecemento económico baseado no desenvolvemento sustentable.

Valoración da necesidade e vantaxes que ofrece a máxima “de triplo R” (reducir, reciclar, reutilizar).

Análise dos efectos negativos da actividade empresarial no medio ambiente.

Procura de alternativas que minimicen o impacto ambiental.

Educación moral e cívica:

Valoración da necesidade da responsabilidade social e a ética nos negocios na empresa.

Reflexión sobre os efectos derivados da globalización e a deslocalización empresarial.

Reflexión sobre a importancia dun sistema fiscal progresivo como instrumento para favorecer a equidade e a solidariedade.

Análise da relación existente entre o consumo abusivo, medio ambiente e pobreza.

Defensa da liberdade de expresión.

Establecemento de relacións baseadas na solidariedade, cooperación e respecto cara aos demais.

Comprensión do respecto que as empresas deben manifestar ante as distintas culturas.

Concienciación da importancia de colaborar e participar activamente no sostemento dos gastos públicos tanto por parte das persoas como por parte das empresas.

Educación para o consumidor:

Reflexión sobre a influencia que exerce a publicidade nos medios de comunicación sobre as nosas vidas.

Adquisición de conciencia de consumidor, como decisor autónomo consciente dos seus dereitos e responsabilidades.

Creación dunha conciencia crítica ante o consumo.

Responsabilidade coa reciclaxe, a reutilización e a redución dos produtos e residuos.

Reflexión sobre a presión que exerce no medio ambiente o consumo excesivo.

Diferenciación da compra necesaria da compra impulsiva.

Reflexión sobre o poder que exercen as marcas sobre os consumidores.

Educación para a paz:

Uso do diálogo baseado no respecto mutuo e a comunicación como medios indispensables para traballar en equipo, tomar decisións ou chegar a acordos.

Crítica dos métodos coercitivos ou violentos que se aplican nalgúns conflitos laborais.

Coñecemento das vías de solución pacíficas nos conflitos laborais.

Rexeitamento aos comportamentos intolerantes.

Preferencia pola solución dialogada ou consensuada antes que o conflito.

Rexeitamento ás guerras e á miseria que provocan.

Análise dos intereses empresariais que poden estar presentes nos conflitos bélicos actuais, tratando de propor criticamente posibles solucións.

Educación para a saúde:

Comprensión da importancia do respecto ás normas de seguridade e hixiene na empresa.

Crítica das prácticas dalgúns empresas multinacionais que non respectan os estándares de seguridade e saúde dos seus traballadores nos países menos desenvolvidos.

Análise da influencia da contaminación derivada do proceso produtivo na saúde humana e animal.

Recoñecemento daquelas prácticas de acoso laboral ou mobbing que afectan á saúde dos traballadores/as.

Educación non sexista:

Análise e crítica das desigualdades laborais entre homes e mulleres.

Reflexión sobre a utilización sexista da muller no mundo publicitario.

Visualización de como a formación persoal favorece a igualdade laboral entre ambos os sexos.

Concienciación da igualdade entre sexos, razas, etnias, etc. no posto de traballo.

Desenvolvemento dunha actitude de respecto de opinións entre persoas diferentes (sexo, raza, etc.).

Reflexión sobre o papel da muller no mundo empresarial e o mundo laboral.

Rexeitamento á violencia de xénero.

8.-Actividades complementarias e extraescolares

As actividades propostas son as seguintes:

- Participación no programa da Concellería de Mocidade do Concello de Ferrol, cuxo obxectivo é que a xuventude poida desenvolver ideas para ser transformadas en proxectos. Actividade destinada aos alumnos de 4º da ESO.
- Colaboración coa Universidade da Coruña, participando na actividade consistente no emprego dunha aplicación no móbil que propón un xogo de preguntas con respostas de opción múltiple sobre a materia de Economía. Actividade destinada ao alumnado de 1º de Bacharelato.

9.-Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora

Cada profesor na súa programación de aula fará un seguimento da programación e ao rematar o trimestre se revisarán aqueles aspectos da programación que deba modificarse ben para o resto do curso ben para o curso seguinte. Farase especial fincapé nos seguintes aspectos:

MATERIA:						
PROGRAMACIÓN		ESCALA				Observacións
INDICADORES DE LOGRO		1	2	3	4	
1	O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.					
2	Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.					
3	Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.					
4	Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.					
5	Adecuación da estratexia metodolóxica					
6	Adecuación da secuencia de traballo na aula.					
7	Adecuación dos materiais didácticos utilizados.					
8	Adecuación do libro de texto (no caso de que se use).					
9	Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.					
10	Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.					
11	Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final.					
12	Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación					

13	Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes.						
14	Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes.						
15	Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.						
16	Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.						
17	Adecuación das actividades complementarias e extraescolares previstas.						
18	Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.						

10. O tratamento e fomento da lectura

En relación co plan lector, a prensa é un recurso moi interesante e importante para a materia. Permite contextualizar, exemplificar e actualizar os conceptos aprendidos. Ao mesmo tempo é un recurso que ten un efecto motivador.

Os obxectivos relacionados co fomento da lectura para este departamento serán os seguintes:

- Concienciar ao alumnado da importancia da lectura da prensa diaria como fonte de coñecemento e actualización permanente ao logo da súa vida.
- Contribuír á comprensión da actualidade económica.
- Servir de base para o debate e confrontación de criterios económicos.
- Exemplificar e aplicar os conceptos novos que van adquirindo nas distintas materias para conseguir comprender mellor artigos con contido económico.
- Fomentar no alumnado a lectura de artigos e libros relacionados coa economía como por exemplo pequenos artigos sobre a vida e a traxectoria dalgúns economistas, artigos de revistas de prensa especializada, novelas con contexto económico.

Para traballar os textos se empregarán os seguintes sistemas:

- Seleccionaranse artigos de prensa ou de revistas que serán lidos na clase. Despois de facer unha lectura individual e feitas as aclaracións que o alumnado demande, se lles pedirá que respondan a unha serie de preguntas para valorar o seu nivel de comprensión.
- Realizar comentarios de opinión persoal ou resúmenes o que permite desenvolver as competencias clave como por exemplo a lingüística.

- Empregando un texto como base realizarase unha actividade tipo debate.
- Tamén se suxerirán lecturas voluntarias de libros recomendados no anexo.

11.Tratamento e fomento das TIC.

A materia de Fundamentos de Administración e xestión presenta bastantes posibilidades para o fomento das TIC. En primeiro lugar unha clase á semana desenvólvense na aula de informática tratando de que cada dous alumnos dispoñan de ordenador con conexión a internet.

Isto permite que podan realizar procuras na web ou confeccionen o plan de empresa en formato dixital.

Na aula dispónse de canon polo que poden facer exposicións con apoio dixital e visual. O diversos aspectos do plan de empresa permite que practiquen con aplicacións como a folla de cálculo ou o deseño de espazos.

Tamén pode empregarse o blog como caderno para as actividades ou manexar o correo electrónico para gardar copias de seguridade dos seus traballos ou como medio de comunicación.

Nas materias de Economía e Economía da Empresa, habitualmente se empregará o proxector para visualizar presentacións que permiten explicar conceptos, e para vídeos sobre economía e empresa. Tamén para investigar información de páxinas oficiais para actualizar o texto e para investigar temas do plan de empresa ou de actualidade relacionados coa materia.

Tamén se empregará un sistema para achegar apuntamentos complementarios e exercicios de repaso coma classroom ou a aula virtual.

12.Contribución ao plan de convivencia.

No desenvolvemento das clases se fomentará a integración de todo o alumnado do grupo coa finalidade de establecer un bo clima na aula.

Prestarase especial atención a prevención e detección de condutas de acoso, violencia, discriminación por razón de raza, sexo, relixión, opinión ou circunstancias persoais ou sociais.

Fomentarse un clima de participación na aula e de liberdade de expresión pero esixindo respecto a opinión dos demais.

Lembrarase os riscos das redes sociais e o teléfono móbil aconsellando un uso seguro, saudable e responsable destes medios.

13. Constancia de información ao alumnado e as familias.

Os primeiros días de clase o profesorado informará ao alumnado dos diferentes aspectos da programación e posteriormente poderá consultala na páxina web do instituto no departamento de Economía.

Sobre o desenvolvemento do curso tamén se empregarán a aula virtual e/ou as contas de g-suit para comunicarse co alumnado, sobretodo cando non se puido acudir á clase. Se proporcionará información sobre o seguemento dos contido da materia, datas das probas escrita, contido que entra nas mesmas, etc. Tamén preguntas para preparar a materia, aclaracións sobre actividades e traballos como os requisitos, prazos de entrega ou calendario de exposicións, material complementario, etc.

14. Anexo 1. Recursos na web para as materias:

1. Contas de g-suit. Classroom, etc
2. Aula virtual
3. <http://www.actualidadeconomica.com>
4. <http://www.admiweb.org/>
5. <http://www.agaedes.org/>
6. <http://www.agenciatributaria.es>
7. <http://anxopenalonga.com>
8. <http://aprendeconomia.wordpress.com/>
9. <http://www.bde.es>
10. <http://blogdelemprendedor.ecobachillerato.com/>
11. <http://blogdeconomiacharro.blogspot.com/>
12. <http://www.blogproyectoempresa.blogspot.com.es/>
13. <http://www.camaras.org>
14. <http://www.ceferrol.com>
15. <http://www.clubinternacionaldeprensa.org>
16. <http://compartiendoconocimiento.wordpress.com>
17. <http://www.ceca.es>
18. <http://www.cincodias.es>
19. <http://www.clubinternacionaldeprensa.org>

20. <http://www.cncompetencia.es/>
21. <http://www.cnmv.es>
22. <http://www.corresponsables.com/>
23. <http://www.crearempresas.com/>
24. <http://www.datosmacro.com/>
25. <http://docenciaydidactica.ecobachillerato.com>
26. <http://dondevanmisimpuestos.es>
27. <http://didacticaeconomia.blogspot.com.es/>
28. <http://www.ecobachillerato.com>
29. <http://www.ecomur.com>
30. <http://www.econoaula.com>
31. <http://www.econolandia.es>
32. <http://www.economiaenlanube.com/>
33. <http://www.economistas.org>
34. <http://www.economyweb.com/>
35. <http://www.edualter.org>
36. <http://www.educaciontrespuntocero.com>
37. <http://www.educacontic.es>
38. <http://www.educatube.es/vídeos/economia/>
39. <http://www.educaweb.com/>
40. <http://www.edumed.net>
41. <http://www.educastur.es/>
42. <http://www.edufinet.com/>
43. <http://www.elconfidencial.com>
44. <http://www.eleconomista.es>
45. <http://www.emprendedores.es/>
46. <http://www.emprendedoresxxi.es/>
47. <http://www.empleo.gob.es/>
48. <http://www.eugo.es>
49. http://europa.eu/index_es.htm
50. <http://www.extoikos.es/>
51. <http://www.expansion.com>
52. <http://www.franquiciashoy.es/>
53. <http://www.fbarrie.org>
54. <http://www.igape.es>
55. <http://www.ige.eu/educacion>
56. <http://www.inem.es>
57. <http://www.inforempleo.net/>
58. <http://www.intermonoxfam.org>
59. <http://www.ipyme.org>
60. <http://www.leer.es>
61. http://librosdetextogratis.com/fotos/1346663876_HTJy.pdf
62. <http://www.meh.es>

63. <http://www.mtas.es>
64. <http://www.observatoriorsc.org>
65. <http://www.oepm.es>
66. <http://www.portal.icex.es>
67. <http://proyectoempresarial.wordpress.com/material-de-trabajo/>
68. <http://www.rmc.es>
69. <http://www.rtve.es/alacarta/>
70. <http://www.seg-social.es>
71. <http://www.sepi.es>
72. <http://www.sepe.es>
73. <https://sites.google.com/site/educandoyemprendiendo/>
74. <http://www.tesoro.es>
75. <http://testeando.es>
76. <http://traballo.xunta.es/>
77. www.ventanillaempresarial.es
78. <http://www.worldwatch.org/>
79. <http://www.wto.org>
80. <http://www.webeconomia.com/>

15.-Anexo 2. Plan Lector

O tratamento e fomento da lectura

En relación co plan lector, a prensa é un recurso moi interesante e importante para a materia. Permite contextualizar, exemplificar e actualizar os conceptos aprendidos. Ao mesmo tempo é un recurso que ten un efecto motivador.

Os obxectivos relacionados co fomento da lectura para este departamento serán os seguintes:

- Concienciar ao alumnado da importancia da lectura da prensa diaria como fonte de coñecemento e actualización permanente ao longo da súa vida.
- Contribuír á comprensión da actualidade económica.
- Servir de base para o debate e confrontación de criterios económicos.
- Exemplificar e aplicar os conceptos novos que van adquirindo nas distintas materias para conseguir comprender mellor artigos con contido económico.
- Fomentar no alumnado a lectura de artigos e libros relacionados coa economía como por exemplo pequenos artigos sobre a vida e a traxectoria dalgúns economistas, artigos de revistas de prensa especializada, novelas con contexto económico.

Para traballar os textos se empregarán os seguintes sistemas:

- Seleccionaranse artigos de prensa ou de revistas especializadas ou blogs sobre economía, empresa ou emprendemento. Os textos poden ser propostos polo

profesor ou ben se proporá a súa procura ao alumnado en relación á diferentes aspectos da materia.

- Os textos principalmente serán lidos na clase. Despois de facer unha lectura individual e feitas as aclaracións que o alumnado demande, se lles pedirá que respondan a unha serie de preguntas para valorar o seu nivel de comprensión.
- Realizar comentarios de opinión persoal ou resúmenes o que permite desenvolver as competencias clave como por exemplo a lingüística.
- Tamén se suxerirán lecturas voluntarias de libros recomendados no anexo.
- Realizar unha lectura comprensiva con aclaracións do profesor e organización posterior dun debate.

Exemplos de Fontes de internet:

<http://blogdeempreendedor.ecobachillerato.com>

<http://compartiendoconocimiento.wordpress.com>

<http://www.ecomur.com/cuestionarios/lecturas1.htm>

<http://anxopenalonga.com/>

<http://blogdeeconomiacharro.blogspot.com/>

Libros e publicacións recomendadas polo Departamento de Economía:

- 1. Revista mensual “Emprendedores”.**
- 2. Comic Economía en 1/2 hora.** webmaster@ecobachillerato.com
- 3. Comic La Bolsa en 1/2 hora.** webmaster@ecobachillerato.com
- 4. El mercado y nosotros** - J.L. Sampedro
- 5. El mercado y la globalización** - J.L. Sampedro. Ed. Destino 2010.
- 6. Economista Humanista: Algo más que cifras.** J.L. Sampedro. Ed. Debate. Barcelona 2009.
- 7. Un mundo para todos. Otra globalización es posible.** J.L. Sampedro.Ed. Icaria 2003
- 8. El vendedor del Tiempo** – Fernando Trías de Bes. Editorial Empresa Activa.
- 9. El hombre que cambió su casa por un tulipán.** Fernando Trías de Bes. Ed.Temas de hoy. Madrid. 2010
- 10.Un naufragio en la Bolsa** - Carlos Torres Blánquez. Editorial Empresa Activa
- 11.El fabricante de helados**– Subir Chowdhury. Ed. Empresa Activa
- 12.El economista camuflado.La economía de las pequeñas cosas.**– Tim Harford. Ed. Temas de hoy. 2007. Madrid
- 13.La buena suerte.** Alex Rovira y Fernando Trías de Bes. Ed. Empresa Activa
- 14.Momentos estelares de la humanidad” Catorce miniaturas históricas.**Stefan Zweig. Ed. Acantilado. Barcelona 2002.
- 15.La crisis Ninja y otros misterios de la economía..** Barcelona. 2008. Leopoldo Abadía. Ed. Espasa-Calpe

- 16. La hora de los sensatos. Una solución práctica a todos los problemas que nos ha traído la crisis.** Leopoldo Abadía. Espasa-Calpe. Madrid. 2009
- 17. El malestar en la globalización.** Joseph Stiglitz. Ed. Taurus.
- 18. Caída libre: Estados Unidos, el libre mercado y el hundimiento de la economía.** Ed. Taurus. Barcelona. 2010
- 19. Como hacer que funcione la globalización.** Joseph Stiglitz Ed. Taurus. 2006
- 20. Comercio Justo para todos.** Joseph Stiglitz y Charlton Andrew. Ed. Taurus. 2007
- 21. La era de las expectativas limitadas.** Paul Krugman. Ed. Ariel. 2010..
- 22. El retorno de la economía de la depresión y la crisis actual.** Paul Krugman. Ed. Crítica. Barcelona 2009
- 23. Quien se ha llevado mi queso.** Spencer Jonson
- 24. Mil millones de mejillones.** Fernando Trías de Bes. Ed. Temas de hoy. Madrid. 2010
- 25. ¿Es posible acabar con la pobreza?** Muhammad Yunus. Ed. Complutense. Madrid 2006
- 26. Manifiesto de economistas aterrados.** Philippe Askenazy y otros. Ed. Pasos Perdidos-Barataria. 2010.
- 27. ¡ Indignaos! .** Stéphane Hessel. Ed. Destino. 2010.
- 28. Homo Economicus.** Anxo Penalonga. Ed. Gestión 2000. 2011
- 29. La vuelta al mundo de un forro polar rojo.** Wolfgang Korn. Ed. Siruela Madrid. 2010
- 30. Momentos estelares de econolandia.** Antonio Pulido. Ed. Ecobook. 2006
- 31. El Banquero de los Pobres.** Muhammmad Yunus. Ediciones Paidós Ibérica, S.A. 2008
- 32. Historia de la economía.** Jhon Kenneth Galbraith. Editorial Ariel. 9ª Ed. 2009
- 33. Historia del pensamiento económico.** Enrique Verdequer. Ed. Acento. 2003
- 34. Historia de la Economía.** Nikolaus Piper. Loguez Ediciones. 2005
- 35. Asesinato en el margen.** Marshall Jevons. Ed. Alianza 2003
- 36. Proverbios para la empresa.** Francisco Javier Fernández Aguado. CIE Inversiones Editoriales Dossat-2000, S.L. 2000
- 37. Ética de la empresa.** Ildefonso Camacho; José Luis Fernández Fernández; Josep Miralles. Ed. Desclée de Brouwer) 2002
- 38. El precio de la desigualdad.** Joseph Stiglitz. Ed. Taurus 2012
- 39. ¿Cómo y cuando acabará la crisis?** Ramón Tamames. Edicions Turpial. Madrid. 2011
- 40. Creadores de riqueza.** Alejandro Gómez. 2012, Courcelle-Seneuil
- 41. Economix.** Michael Goodwin. Ed. Lunwerg 2013
- 42. El dinero en The New Yorker.** (Libros del Asterioide)

- 43. 50 cosas que hay que saber sobre economía.** Edmund Conway. Ed Ariel 2010
- 44. La empresa explicada de forma sencilla.** Francisco López. Libros de cabecera, 2009.
- 45. La economía explicada a los jóvenes .** Joan Antoni Melé. Ed. PUCK 2015.
- 46. Fish.** Stephen C. Lundin M.D. Harry Paul y Jhon Christensen. Empresa activa. 2003
- 47. El fabricante de Helados.** Subir Chowdhury. Empresa activa. 2006
- 48. Iceberg a la vista.** Miguel A. Ariño y Pablo Maella. Empresa activa. 2010
- 49. El pez que no quiso evolucionar.** Paco Muro. Pearson Educación 2003.